

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Elogia Societatis Iesv Sive Propvgnacvlvm: Pontificum,
Conciliorum, Cardinalium, Antistitum, nec non
Imperatorum, Regum, Principum & aliorum Virtute,
Religione, omniq[ue] Literatura illustrium (etiam ...**

Gomez, Cristobal

Antverpiæ, 1681

1. Class. Pontifices.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38486

I
E L O G I A
S O C I E T A T I S
I E S V.
C L A S S I S I.
A P O N T I F I C I B V S.

T nostrum hoc Opus grato, ac simplici ingressu ad publicam commendationem Societatis Nostrae plus nimio fortè promectum in suum aliquando Ordinem reuocetur, ab ijs exordiamur, à quibus Illa, plaudente Caelo, frendente Erebo, praclarum sumpsit exordium: ab ijs, inquam, qui (cum sint aeternae Religionis, ac subductae à mortalium sensibus Diuinitatis Interpretes, Urbis, & Orbis prima Lumina, Ecclesiae Romanae suprema Capita) quot verba, tot Oracula, quot apices, tot veritatis mysteria proloquuntur: & imprimis.

I. A PAVLO III. Ex Gente Farnesja Pontifice maximo (faustum, ac fortunatum Societati Nomen) qui Ipsam à se primò confirmatam amavit ut Filiam, defendit ut Patronus. In Bulla incipit, Regimini anno 1540, quae prima fuit Instituti nostri approbatio: de quo primèaque illa Patrum Societate, quàm honorificè in hunc modum locutus. In Vniuersitate Parisiensi graduati, & in Theologicis studijs per plures annos exercitati, SPIRITV SANCTO, vt piè creditur AFFLATI, iam dudù è diuersis mundi regionibus discedentes in vnum conuenerunt, & Socij effecti abdicatis huius saeculi illecebris, eorum vitam perpetuo Domini nostri Iesu Christi, atque nostro, & aliorum successorum Romanorum Pontificum seruitio dedicarunt: & iam

Societas
IESV
spiritus S.
afflatu
fundatur.

Dedicato
seruitio
Romani
Pontificis.

A quàm

Et mini-
sterijs pra-
dicandi,
docendi,
&c.

quàm plurimis annis laudabiliter in vinea Domini se exer-
cuerunt : Verbum Dei præuia sufficienti licentia publicè
prædicando , fideles priuatim ad bene, beatèque viuendum
exhortando, & ad pias meditationes excitando, hospitali-
bus inferuendo, pueros, & personas rudes, ea quæ ad chris-
tianam hominis institutionem sunt necessaria docendo, &
demum omnia charitatis officia, & quæ ad animarum con-
solationem faciunt, vbique terrarum, vbi peregrinati sunt,
multa cum laude obeundo, &c. *Efficax hoc, & illustre recens
approbatæ Religionis encomium fuit. Ita in Bullar. Soc. fol. 7.*

Commen-
datur ex
animarum
fructu.

AB EODEM. *In Bulla incipit, Cum inter, anno 1545.*
Attendentes igitur (*inquit*) ad fructus vberes, quos in domo
Domini hæctenus produxistis, & producere non desinitis
vestra Religione, Integritate, Scientia, Doctrina, Mori-
bus, & Experientia plurimum in Domino confidentes, Vo-
bis, quos alias Societatem Vestram de IESU approbando,
confirmando, & benedicendo, ac perpetuæ firmitatis mu-
nimine roborando, sub nostra, & Apostolicæ Sedis Prote-
ctione suscepimus, &c. *Sic etiam in Bullar. Soc. fol. 24.*

Et ex va-
rijs virtu-
tibus.

Ager ferti-
lis multi-
plices ani-
marum
fructus af-
ferens.

AB EODEM: *In Bulla incipit, Licet debitum: anno 1549.*
Ad Societatem vero de IESU (*inquit*) per Nos institutam, &
approbatam, cuius Specimen veluti Ager fertilis in Domino
multiplices, atque vberes fructus animarum ad summi Re-
gis laudem, & fidei incrementum attulit, & affert quotidie
Verbo, & Exemplo in populo Christiano, dirigentes præci-
puè velut pius Pater oculos mentis nostræ dignum cense-
mus, vt ipsam Societatem, eiusque in odorem suauitatis
Altissimo deseruientes personas specialibus fauoribus pro-
sequamur, &c. *Ita in Bullar. Soc. fol. 36. Et postea fol. 53. in ea-
dem Bulla, Idem Pontifex Societatem, eiusque personas Principi-
bus, ac Prælatibus commendans, Non solum (subdit) ne eos in-
quietari, aut eorum Priuilegia violari permittant, sed vt be-
nignè, & cum charitate, vt decet suscipiant exhortamur,
atque in Domino rogamus, &c.*

Ideo Pon-
tifex spe-
ciali eam
fauore pro-
sequitur.

Et Princi-
pibus ac
Prælatibus
commen-
dat.

AB EODEM: Quo petente aliquos in Siciliam Socios mitti, duodecim ex diuersis nationibus destinantur: quorum aliquos Ignatius coram prius periclitatos in ratione docendi, postea vna cum ceteris ad Pontificem Paulum deducendos curauit. Apud quem Latinam Orationem piam admodum, & ad rem accommodatam Canisius habuit. Cui Pontifex magna paterne indulgentie significatione respondens, Pergratum (inquit) fuit nobis videre vos filij carissimi. Amamus enim Societatem vestram ex animo, vt qui cognitam habemus virtutem eius, & rectè facta: & quantum quibuscumque adhuc in terris versata est, spiritualem fructum fecerit: Vos quoque quod fore confidimus, eodem tenore pergite. Curate, vt qui ad istam profectiorem præcipuè lecti estis, fungamini diligenter officio vestro, cunctis recta præbete exempla, & existimationem de vobis conceptam augete. Neque solum regnum, ad quod tenditis, sed etiam Ecclesiam Vniuersam vitæ vestræ probitate, atque orationibus adiuuate. Videtis quàm mala, quamque difficilia tempora sint, quot animæ in errorem inducantur, & pereant. Itaque nominatim vobis commendamus, vt cunctis viribus contra impia Lutheranorum zizania insistatis, aduersus quæ omni nos vigilantia intenti Concilium Generale coëgimus, vrgemusque, ac volumus teneri, ac perfici, sperantes, quæ in eo tractari cœpta sunt, optatum ad exitum Deo iuuante perductum iri. Adiuuate igitur filij & vos Ecclesiam sanctam Christi. Nos verò pro nostro munere, ac singulari clementia erga Vos, nunquam protegere Vos, & Societatem vestram, ac fouere desistemus. Hæc Pontifex

Pontifex aliquot à Socijs in Siciliam destinat.

Quibus suum erga Societatem statur amorem.

Ob eorum virtutem, & facta, spiritualemque profectum.

Eis Sicilia Regnum, Ecclesiam,

Ac præcipuè Hæreticorum conuersionem commendat.

Suumque fauorem in perpetuum pollicetur.

Et se defensorem Societatis constituit.

Protegit censuris contra eius obtruncatores,

In funda-
tione Colle-
gij Sal-
mantini:
& contra
Canum.

mines vindicarent, in eosque pariter animaduernerent, qui moras aliquas inferrent Collegij Salmanticensis iuris: mandabatque in eodem diplomate Pontifex, Vt qui publicè, priuatimue Societatis nomini detraxissent (eorum agmen ducebat Canus) ij eodem modo violatam eius famam palinodia refarcirent. Quo sub Patrono ac defensore omnium supremo non leuiter fracta aduersariorum audacia.

Exercitio-
rum Li-
brum com-
mendat, ob
vberes eius
fructus.

AB EODEM: Qui in Bulla data ann. 1548. hanc de Exercitijs S. Ignatij celebrem sententiam pronuntiat. Plena sunt (inquit) Exercitia illa pietate, & sanctitate, ad ædificationem, & spiritualem profectum valde vtilia, & salubria: maximum verò adiumentum attulerunt ad fructus vberes, quos Ignatius, eiusque Societas in Ecclesia Dei vbique gentium producere non cessat. Ita Pontifex latentem hunc thesaurum astimauit sub ipsius originem Societatis. Hæc apud Imag. 1. sæc. Soc lib 3. cap. 10. fol. 381. Et ibidem lib. 5. cap. 9. fol. 651. Idem Christi Vicarius excitatum Romæ Collegium Germanicum, vnde laboranti sub

Collegium
Germ. con-
tra hereses
instituit:
Et tradit
Societati,

Heresebus Septentrioni opportuna subsidia peterentur, non alijs melius quàm Socijs commendandum, committendumque iudicauit, quos videlicet ipso iam vsu didicisset esse pro Deo, & Religione deuotos omnes plusquam Codros, Curtiosve pro patria. Et tandem, vt constat ex cap. 10. eiusd. lib. 5. fol. 661. fuit vt (quo nescio an manus aliquid, aut breuius dici possit) admiratione motus earum rerum, que à Minima Societate maxima gerebantur, Digitus Dei est hic, palam, & libere testaretur à Paulo.

Quam Di-
gitum Dei
vocat.

Societas
nihil non
sanctum
convinet.

2. A IULIO III. In Bullâ incipit, Exposcit, ann. 1550. Quapropter (inquit) considerantes, nihil quod PIVM, SANCTVMQVE NON SIT in dicta SOCIETATE, eiusque Laudabilibus Institutis, ac exemplari Ignatij, & aliorum Sociorum prædictorum vitâ, & moribus reperiri; eaque omnia ad suorum, & aliorum Christi fidelium animarum salutem, & fidei exaltationem tendere, &c. Ita in Bullar. Soc. fol. 68.

Tendit in
animarum
salutem, ac
fidei exal-
tationem.

AB EODEM: *Qui, quâ motus ratione fuerit ad stabilitam iam à Paulo SOCIETATEM robustius etiam confirmandam, fate- tur his ad Ignatium verbis in Bulla ann. 1552. quæ incipit, ut sequitur; Sacræ Religionis, sub qua dilecti filij SOCIETATIS IESV, reiectis læculi vanitatibus gratiam Altissimo præbent sub humilitatis spiritu famulatum, & feruentibus studijs per exempla virtutum, & solidam doctrinam alios ad diuinæ Maieſtatis obsequia trahunt, fauor exposcit, & deuotionis veltræ merita nos inducunt, &c.*

Præbet
Altissimo
famulatum
per exem-
pla virtu-
tum.

Trahens
alios ad
Dei obse-
quium.

AB EODEM: *Quem. tempeſtatem illam contra SOCIETA- TEM sine SOCIETATI culpâ Toleti coortam, (indictâ suis omni- bus precatone quo Deus bene omnia verteret) significaturus Igna- tius adiit, eique rem totam exponit. Pontifex, cum Ignatium comi- ter audisset, bono animo esse iussit, æquissimum SOCIETATI se fore pollicitus, & eius causam sibi maxime commendatam. Deinde Bernardino Maffeo Cardinali, qui erat ei ab epistolis & arcanis, negotium dat, ut ad suum in Hispania Nuncium, qui erat Poggius, idemque iam Cardinalis Legatus, & ad ipsum Archiepiscopum Tole- tanum (Silzeus is erat) suis verbis scribat, ut iniqua illa contra SOCIETATEM edicta, quàm primum reuocet. Eas literas, prius quam darentur, cum Pontifex inspexisset, tametsi magnas, ac præclaras SOCIETATIS laudes continebant, tamen ad cete- ram commendationem, hoc insuper addi voluit, SOCIETATEM TOTO CHRISTIANO ORBE AMARI, HVMANITER AC- CIPI, IN PRETIO ESSE. Ita Par. I. Hist. Soc. lib. II. n. 60.*

Defensa à
Pontifice
contra Ar-
chiep. To-
letanum.

Cuius in
illam Edi-
ctâ iubet
reuocari.

Et amari
à toto Orbe
restatur.

AB EODEM: *Qui cum falsa suspitione irasceretur SOCIE- TATI, tandem placatur. Non enim tulit Dei bonitas, cuius in manu cor Regis est, ut diutius ira concepta in Iulij pectore resideret. Ea Ro- manorum Regem Ferdinandum impulit, ut cum ad Pontificem de rebus suis scriberet, ab eò peteret, ne grauaretur Ignatium pro se lo- quentem audire, habere illum ab se mandata, & sui pectoris arcana quadam, quæ cum eo suo nomine conferat; eodemque tempore de re tota Ignatium certiozem per literas fecit. Pontifex acceptis Ferdi- nandi literis, Ignatium accersit, qui cum morbo teneretur, implicitus,*

sed falsa
suspitione
ei irasce-
tur:

Et tandem
placatur
Regis Romæ
literis.

Quibus ac-
ceptis Ig-
natium
Pontifex
accersit.

aduersam valetudinem excusauit : paucisque diebus sibi restitutus ad Pontificem alacer adit , cunctis admirantibus , nec satis intelligentibus , Unde tantus repente animus in Ignatio , qui Pontificis infensi vultus , & conspectum , subiret . At Pontifex , vbi renunciatum est pro foribus adstare Ignatium , & proximos ad sese aditus obsidere , iussit eum illico introduci . Quem , vt in conspectum venit , non est passus propter recentem eius valetudinem de genibus se affari , sed secum modo inambulantem , modo ad fenestram insistentem , & quidem pileolo opertum caput loquentem audiit . Ignatius , vbi SOCIETATEM apud eum permodeste purgauit , delapsus ad Ferdinandum exposuit ea , quae in mandatis habebat . Cui cum benigne dedisset operam Julius , ad eum met sermonem transtulit , & SOCIETATEM vltro ipse purgauit , affirmans . Nihil de sua in eam beneuolentia , ac pristina voluntate falsis hominum sermonibus , quibus non satis crederet , imminutum , spondens insuper nullo loco SOCIETATI se defuturum , Romanoque Collegio aureos annuos bis mille , vel Abbatiam aliquam , quae prima suo possessore vacaret , assignaturum , curaturumque ea de re conficiendum ritè diploma . Deinde quarenti nunquid Professorum Domus desideraret ad victum , cum respondisset Ignatius , quanquam emendicato viueret , nihil illi deesse : SOCIETATEM tamen ipsam eius egere gratia , paternaque benedictione , discedendi veniam petiit . Sed priusquam dimitteret Pontifex accersito sui Praefecto cubiculi , mandat , vt quoties ad sese Ignatius accederet , omnes ei confestim paterent aditus : neque committeret , vt is pro foribus moram traheret , sed se protinus de eius aduentu , quamuis cum Cardinalibus ageret , commoneret . Quae res magnum SOCIETATI nomen , magnam Ignatio ipsi opinionem comparauit . Postridieque Pontifex aureos coronatos quingentos elemosynae nomine ad Ignatium misit . Ita subito exortam nulla SOCIETATIS culpa procellam paucis diebus letus dies excepit . Verum egregiam hanc Iulij erga nostrum Ordinem voluntatem haud ita multo post intemptius obitus anteuertit rebus infectis , nec de pecunia Collegio decreta Diplomate ritè dato . Ea quoque re suam erga Ignatium , & SOCIETATEM Pontifex voluntatem

Et benigne
alloquitur.

Suum pa-
trocinium
Societati
promit-
tens.

Ac annuos
redditus
Romano
Collegio.

Ignatio ad
se aditum
semper pa-
tere iubet.

Etiamsi
cum Car-
dinalibus
agat.

Illi eleme-
synam
mittit.

tatem

patem Paternam ostendit. Hac Par. 1. Hist. Soc. cit. lib. 14. num. 11.

AB EODEM : cuius summa in nos extitit liberalitas. Is ex Ecclesie bonis Salmanticensi Collegio, Cardinali rogante Mendoza, aureos septingentos quotannis attribuit, quamuis egre aliàs adduci posset, vt de priuatis Ecclesijs detraheret aliquid quod in alios vsus, & Collegia conuerteret. Is Romano Collegio, Duce postulante Gandia, aureos item mille quingentos in annos singulos assignauit. Is Casar Augusta Domicilium sacrarum Virginum, à Ioanne olim Consaluo Aragonensis regni Conseruatore excitatum, ab eodemque postea auctoritate Pontificis Maximi dissolutum, nostris addixit. Is, cum ad eum supplex rediret Ignatius, vt ex interioribus Ecclesie thesauris aliquid more suo in animorum commodum postularet, Pontifex cum annuisset petenti. Quid? inquit, nihil ne in vitæ vestræ tutelam, & indigentiam corporum postulatis? iussitque eum in posterum acri interposito obedientie mandato, quoties Professorum domus in egestate esset, toties ad se fidenter, & sine verecundia reuerti: vnumque de familiaribus suis presentem monuit, vt id ipsum sibi ad memoriam subinde redigeret. Hac præstantissimi, optimique Pastoris erga SOCIETATEM mens, hic animus fuit. Ita refertur ibidem lib. 10. num. 34. Et postea lib. 3. num. 1. subditur, quod idem Iulius Pontifex, SOCIETATEM Hierosolymæ, & Constantinopoli, & in Cypro collocare constituit: & ne ibi Collegia conderet, nisi morte prohiberi non potuit. Intelligebat optimus Pater (additur in Imag. 1. sæc. Soc. lib. 5. cap. 9. fol. 651.) Duxq; vigilantissimus, melius nusquam aut gloriosus, quam medios inter hostes exponi fortissimum quemque militum, generosissimumque filiorum. Quin etiam Sociorum opera vti voluit ad expiandas, instituendasque animas peregrinorum in Verbi incarnati ad illa sanctissimâ, quam transuectam per aërem Laureti deniq; diuina Prouidentia collocauit.

AB EODEM : Qui videns, quàm strenuè SOCIETAS summis Pontificibus in conuersione Hæreticorum, atque Ethnicorum nauaret operam, dixit sibi SOCIETATIS operam necessariam esse: Ita Par. 4. Hist. Soc. lib. 5. n. 160.

Et Salmantino Collegio annuum redditum attribuit.

Nec non & Romano.

Casar Augusta nostris domicilium donat.

Et Ignatium ad se iubet accedere, quoties professorum domus in egestate sit.

Tria Societatis Collegia apud Turcas collocare statuit. Nostrorum opera ad expiandas animas in Lauretana domo vtitur.

Necessariam ad conuersionem Hæreticorum reputat Societatem.

AB

Et pluri-
mos in Ec-
clesia fru-
ctus affe-
rentem.

AB EODEM in Bulla expedita (postulante Ioanne III. Iu-
tano Rege) pro vniendo Monasterio S. Ioannis de Longauares Colle-
gio Conimbricensi, quæ incipit, Regimini vniuersalis Ecclesiæ,
&c. fructum à nostris in Regnis Algaruorum factum recensens,
Plurimos, inquit, in Ecclesia Dei fructus afferebant, quodque
tam in dictorum Portugaliæ, & Algarbiorum Regnis, quàm
in insulis maris Oceani, eidem Regno subiectis, & pluribus
alijs locis plurimum proderant, &c. Ita apud P. Balthasarem
Tellez in chron. Hist. Soc. lusit. Tom. 1. lib. 3. cap. 29. n. 5. sic de socijs,
ac Societate sentiebat sanctissimus Pontifex, cuius immaturam mor-
tem Societas omnis, quæ Iulium agnoscebat ut Patrem, à quo am-
plissimo diplomate, immunitatibus aucta, munita priuilegijs, ornata
diuitijs, & beneficijs erat.

Æstimata
Societas à
Marcello.

3. A MARCELLO II. Ceruino Politiano Iulij successore,
qui longe maiora polleebatur, se vita suppediasset: ille, inquam, qui
Romanæ Ecclesiæ, qui Societati nostræ tantum ostensus, & satis ta-
men exhibitus Pater: ille, quem Roma quidem vix Pontificem prius
creatum, quam mortuum potuit audire. Erat hic cum bonis omni-
bus, tum Societati Ignatioque peramicus, vir integerrimus, & omni
laude cumulatus, munerique tanto omnium opinione par. Init Pon-
tificatum ingenti bonorum omnium gratulatione, gaudioque. Quem
cum adorandi, gratulandique causa noster quoque adisset Ignatius,
Pontifex hominem arte complexus, & suauius osculatus, cum eo in-
ambulans de re componenda christiana, de propaganda Christi fide,
de veteri disciplina restituenda, de sanandis denique affectis christia-
næ Reipublicæ partibus multa contulit. Deinde comiter ab se dimisso,

Quos Pon-
tifex mili-
tes suos, ac
Bellatores
appellat.

mandauit, suo ut nomine benedictionem cunctis Patribus im-
pertiret, quos singulos aueret inspicere, & quasi suas Copias,
ac Milites recensere: proinde curaret eos, vbi primus ille saluta-
tionum æstus deseruisset, ad se adduci: cohortatusque ad augendam
religiosæ Militiæ Societatem. Tu Milites, inquit, collige, & Bella-
tores instrue, Nos vtemur. Duos etiam quos apud se haberet
Theologos postulauit eâ modestia, ut adderet, Nisi forte utilius pu-
tes operam alibi nauaturos. Certissimo, quanti & Ignatium, &
Socie-

Ac duos
Theologos
apud se ha-
bendos po-
stulat.

Societatem eius ipse faceret argumento. Ita Par. 1. Hist. Soc. lib. 15. num. 3.

AB EODEM: Qui tanto flagrabat amore huius Societatis, ut nonnunquam cum de ea sermonem haberet, discedere ab ea verborum parcimonia, quæ illi erat nativa, videretur. Aliquando in consuetu plurimorum hominum de hac Societate loquens dixit, se non legisse (et si in Historijs esset versatissimus) vlli homini post Apostolorum tempora, concessum fuisse à Domino, quod Patri Ignatio, vt dum viueret, tantum operis, cuius fuisset ipse instrumentum, incrementum videret. Significabat autem apertissima hac testificatione, declarasse Deum hominibus, quantum hoc Institutum approbaret. Is paulo antequam Conclauē illud ingrederetur in quo Pontifex renunciatus est, dicebat quadam die mihi (hic loquitur Doctor noster Olauus) deplorans nostrorum temporum corruptelam, Cum ex pluribus rebus, quas in mundo geri videbat, grauissimum caperet animo dolorem, in illis tamen rebus quas Dominus dignabatur per Societatem nostram operari, acquiescere, & recreari solere. Postquam electus fuit in Pontificem, P. Ignatio me presente dixit, Deliberasse se omnino duos Sacerdotes nostræ Societatis apud se habere, cum quibus de grauioribus rebus communicaret: propterea videret, quos illi dare vellet: Quæ omnia illius sanctissimi Pontificis beneuolentissimum erga nostram Societatem animum non obscure testantur. Sic ibid. n. 60.

Iterum laudat Ignatium.

Et Societatem.

Ea recreabatur Pontifex.

AB EODEM: Cum is adhuc Cardinalis esset, & cum eodem Olauo aliquando agens, disputansque, num commodè faceret Societas nostra, Ecclesiasticas dignitates, atque Episcopatus reiiciens, multas in contrariam partem rationes afferebat; quibus satisfecit Olauus: & cum adhuc Marcellus in sua sententia persisteret, subiecit Pater: Non rationibus tantum illis tecum agam, sed etiam auctoritate. Magister quippe Societatis nostræ ac Parens Ignatius vtilius hoc iudicat, & maxime probat: nec solum nostra referre putat, sed multo etiam magis Ecclesie Dei. Tunc Cardinalis: Nunc cedo, inquit, Olauus, & manus do. Plus enim apud me in hac quidem causa mo-

Et ad dignitates Ecclesiasticas expeteret,

Nisi Ignatius oppositum sentiret.

Hunc, &
Societatem
mire ex-
tollit.

Quam opus
eximium
appellat.

menti habet Ignatij auctoritas, quam omnes idque ipsa ratio manifestè docet. Probabile enim est Ignatium, qui Societatem vestram tam opportuno tempore, & Dei Ecclesiæ necessario diuinitus instituit, felicissime propagauit, prudentissime hæctenus gubernauit, eius qui illum vnum ad tam eximium opus elegit, voluntatem Dei potius habere comperitam, quam nos qui sæpè hallucinamur, & media in luce non videmus. Quis enim qui Ignatium ad fundandam Religionem vestram, amplificandam, atque administrandam, tanta à Domino gratia atque spiritu dotatum videat, non etiam intelligat illum ipsum cælesti lumine collustratum, certissima ratione accepisse, in qua nimirum Deus velit, vt se ad eius obsequium Societas vestra exerceat, & perpetuo conferuet? Quapropter vestris quidem potissimum in rebus, vnus Ignatius omnium mihi rationum instar est. *Hæc Marcellus ante Pontificatum apud P. Ribadeneira in vita S. Ign. lib. 3. cap. 15. fol. mihi 145. & post Pontificatum, idem iudicium, eandem opinionem, & existimationem (& forte maiorem) de Ignatio Parente, & Societate habuit: quam mille fauoribus, gratijs, & priuilegijs cumularet, si viueret. Sed quæ rerum humanarum est inconstantia, paucos intra dies in febrim incidit, & altero ac vigesimo Pontificatus sui die, communi omnium lætæ, sed præcipue Societatis mærore, decessit.*

Paoli amor
in Igna-
tium.

Et reue-
rentia.

4. A PAVLO IV. antea Petro Carrasa Cardinali Theatino, vnoque è primis qui Sacrum Clericorum Regularium fundarunt Ordinem: ex quo etiam Theatinos vulgus appellat. Qui tam amanter, quam honorificè excipiebat Ignatium: neque enim passus est vquam ab Ignatio se degenibus, ac ne aperto quidem capite compellari, sed secum per cubiculum perambulanti, multis inspectantibus, & admirantibus audiit. Eo mortuo ad Patres Congregationis primæ Generalis de Lainij creatione renunciantes hæc verba pientissimus Pontifex dedit, in quibus egregie laudat Comitiorum exitum, commendat Societatem, adhortatur ad laborum constantiam, confirmat creationem Præpositi, & ipsam Societatem. Læti, inquit, summo
&

& immortalī Deo gratias agimus, quod vobis singulare hoc beneficium his diebus est elargitus, vt, quemadmodum ex fida relatione comperimus, Præpositi Generalis creatio pia vobis, canonica & sancta contigerit. Non enim obscure intelligimus electionem ad eò consentientem, atque concordem amore Spiritus Sancti esse peractam: eaque res nobis confirmat Vos in Vnitate Spiritus ambulare, vnum, & idem sapere VESTRAMQUE BEATAM SOCIETATEM SVpra PETRAM IN IPSo ANGVLARI LAPIDE, QVI EST CHRISTVS, FVNDATAM ESSE. Et magni profecto referebat hunc actum primum ita feliciter cedere, & talibus conditionibus fieri; qui, vt est primus, ita aliorum quasi norma futurus sit. Quare magnam spem in Domino concipimus, nobisque pollicemur fore, vt diuina bonitas quæ in vobis tam præclarè cæpit, eadem prosequatur, & vos conseruet, & augeat sua benedictione, idque in gloriam æternæ Maiestatis iuæ, & vtilitatem Ecclesiæ sanctæ. *Hic conuersus ad Lainium, In te, inquit, dilectissime fili, hæc fors cecidit. Præpositus & Caput es huius BENEDICTÆ SOCIETATIS, quæ quanquam ab exiguis & infirmis est orta principijs (vt nos memores sumus, qui vobis ab initio fauorem, & amorem nostrum declarauimus, neque hæcenus intermittimus, neque intermittere volumus) non parum multa pertulit, atque interea, tot incrementa accepit, atq; tam vberes Fructus Dei Ecclesiæ in Vniuerso Orbe terrarū attulit. Multorum enim testimonio cognoscimus, quanta per Vos commoda Deus Mundo pariat, & quàm felices conatus Vestri, Deo cooperante passim proueniant. Verum ipsi cogitate, filij charissimi, VOS NON AD QUIETEM, ET DELICIAS, SED AD LABOREM, ET CRUCEM VOCATOS ESSE. Proponite vobis Dominum & Saluatorem nostrum Christum IESVM, cuius exempla & verba animaduertite. Non est, inquit, seruus maior Domino suo, neque discipulus supra Magistrum, & eum qui mittit illum. Veniat vobis in mentem Præcursor Domini, quem diuina*

Eius verba ad Patres Congregationis.

Laudat Comitiorum exitum & Societatem:

Quam supra Christi Petram fundatam ait.

Et vberes in Vniuerso Orbe fructus Ecclesiæ afferre.

Adhortatur ad laborum constantiam,

Christi Domini Præcursoris, & Principis Apostolorum exemplo.

voce sanctissimum esse accepimus, considerate beatissimum Apostolum Gentium, & Apostolorum Principem Petrum, qui sicut in diligendo Christo fuit cæteris ardentior, sic etiam in eodem imitando factus est similior. Quare iam moriturus humiliavit sese non solum vsque ad mortem Crucis, sed etiam vsque eò, vt ne dignum quidem se arbitraretur Crucis perferre supplicium ad eum modum, quo Dominus & Magister subiisset. Inuerso enim capite, siue vt Græci dicunt ἐπι κεφαλῆν voluit crucifigi. Quod supplicij genus multi Romæ sunt post eum secuti & imitati. Perpendite denique Sanctorum exempla omnium cum veteris, tum noui testamenti, qui per summos labores, & pericula maxima cælestem hæreditatem adierunt. Ne putetis vos melioris esse conditionis, quam legis vtriusque Sanctos Dei legatos, de quibus Sanctus Stephanus ait, Quem Prophetarum non sunt persecuti Patres vestri? & Dominus: Mensuram implete Patrum Vestrorum. Quod vtique tum fecerunt, cum Christum Dominum occiderunt. Similiter vobis contingeret. Multi enim non recipient vos, nec doctrinam vestram, sed persequentur vos, & interficient, obsequium se præstare Deo arbitrantur. Perturbatissimum enim sæculum hoc est, quo Dominus vocauit ISTAM BEATAM SOCIETATEM. Ecclesiam Dei diris modis vexari, & vbique ferè oppugnari videmus. Oppugnant Christi sponsam non tantum à fide alieni, Barbari, & qui nouis in Insulis Christianum nomen hostiliter infectantur, sed etiam illi, qui communi nobiscum Christianorum nomine gloriantur, qui eodem baptismatis fonte renati sunt, & eorundem Sacramentorum communicatione nobiscum vtuntur; quos tamen omnium maximè sanguinem nostrum fitire certum est. Proinde vos aduigilare oportet, minimeque segnes esse. Abijcite timorem quemuis, & hominum respectum, libero atque imperterrito animo nomen Domini confitentes, perque vniuersum mundum portantes,

vt

*Br ad
Mundi
vnia pro
Dei Eccle-
sia subeun-
da.*

vt aduersus formidanda constantes, ita contra blandientia incorrupti. Nulla vos gratia, nulli fauores impediunt, quominus vos veros & perfectos Dei seruos exhibeatis. Totos vos pro Ecclesia Sancta impendite, vt sitis demum sacrificium Deo in odorem suauitatis in finem vsque perseuerantes, vt iucundam illam & caelestem vocem audire mereamini, Venite benedicti Patris mei. Caeterum, quod ad creationem Generalis pertinet, eam nos libenter confirmamus, & non solum eam, sed & HANC BEATAM SOCIETATEM, & omnia beneficia tam spiritualia, quam temporalia, & Priuilegia, quae vel superiores Pontifices, vel nos ipsi concessimus, approbamus, & confirmamus, prompti & ad alia vobis concedenda, quae ad Dei gloriam vobis necessaria erunt. Et auctoritate Domini nostri IESU Christi nobis concessa, & Apostolorum Petri & Pauli, & nostra benedicimus vobis in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti. Et benedictionem hanc nostram volumus non solum ad vos, filij dilectissimi, qui praesentes adestis, pertinere, sed etiam ad absentes fratres vestros transmitti vbicumque terrarum sint: ac precamur Dominum, vt ipse in caelo ratam habeat, sicut nos in terris eius locum gerentes impertimus; & offerimus vos ante conspectum Domini nostri Iesu Christi: eumque precamur, vt vos, & numero, & merito dignetur augere, vt nomen ipsius vniuersum per Orbem portare valeatis; tandemque beatitudinem illam consequamini, quam nec oculus vidit, nec auris audiuit, nec in cor hominis ascendit; vtque audire mereamini non eam vocem, Vt quid enim terram occupat? Succidite illam; sed eam, Euge serue bone & fidelis, quia in pauca fuisti fidelis, supra multa te constituam, intra in gaudium Domini tui, iuuante eodem Domino nostro Iesu Christo, qui cum Patre, & spiritu sancto viuit, & regnat per infinita saecula saeculorum, Amen. Hucusque Pontifex summus, & SOCIETATIS amantissimus Pater, vt refertur in Par. 2. Hist. Soc. lib. 2. a num. 37.

*Confirmat
creationem
Laynij: &
ipsam So-
cietatem.*

*Quam
Beatam
appellat.*

*Et multi-
plici ben-
dictione
replet.*

Post hæc tanta, verba Lainij ad Pontificem secuta, & quidem pauca: Pro fauoribus, dixit, ac beneficijs sibi totique SOCIETATI concessis non posse gratiarum satis agere, & hoc decus, hanc esse coronam SOCIETATIS, quod talem haberet Pontificem, in eiusque Patrocinio ita esset. Rogare interim, vt cum eius benedictione, dum co-

Benignitas
summa
Pont. erga
Patres.

Quos ad se,
vt ad Pa-
trem iubet
accurrere.

Et tres
Cardinales
in Societa-
tis curam
iubet in-
tendere.

Illamque
se semper
inuisse fa-
ctur.

Ac pro sin-
gulari eius
patrono, ac
proprio Pa-
rente vult
haberi.

Ob fructus
ex illius
opera secu-
tos.

Et adessent Patres, liceret catus habere, & quæ ad SOCIETATEM stabiliendam perficiendamque pertinerent, communiter pertractare. Volumus, inquit, concedimus, indulgemus vobis, vt tractare libere, & statuere possitis quæ necessaria videbuntur ad stabiliendam & augendam vestram SOCIETATEM. Si quid autem inciderit, in quo consilio putetis nostro vtendum, adite, accurrere cum fiducia tanquam FILII AD PATREM. Nam quamuis magnis peneque infinitis occupationibus detinea- mur, quæ nos profecto exercent, & vtinam pro Dei obsequio, & gloria, volumus tamen semper vobis aditum patere. Habetis hic hos Reuerendis. Cardinales duos Trancensem atque Alexandrinum, quibus res vestras curæ esse sentietis; & quibuscum conferre omnia poteritis, vt nos deinde vestro nomine alloquantur. Habetis & Cardinem Neapolitanum nepotem nostrum, qui iuuandis vobis operam dabit, sicut illi demonstrauius. Tandem sepius bene precans, & interdum brachia super pectus veluti amplexurus componens dimisit. Ita Sacchinus Ibid. n. 41. & 42.

AB EODEM, qui aliquando dixit inter cetera cum ingenti sensu, Hanc BENEDICTAM SOCIETATEM ego semper iuui. Sic ibidem num. 18. & postea num. 28. eiusdem lib. 2. referuntur verba Card. Pacieci ad Patres Congregationis Pontificis nomine ante Generalis electionem, in quibus dixit, Velle sanctissimum Dominum Congregationi vniuersæ notum ac certum esse, ipsum SOCIETATIS proprio quodam ac præcipuo modo patrocinium suscipere: neque ab ea pro communi tantum omnium PARENTE, SED PRO SINGULARI, AC PROPRIO VELLE HABERI: ad quem sine cunctatione verecundiæq, vlla retardatione quidquid vnquam foret opus, referret. Siquidem planè sibi cognitum

nitum esse cunctis ex oris quantum, siue inter Christianos populos, siue alienos, ac præsertim inter Hæreticos SOCIETATIS opera vteretur Deus: quanta per eam vbiuis gentium commoda crearentur. *Hæc inter alia Pontifex Paulus Cardinalis ore ad Congregationis Patres elocutus, in summam sociorum, ac SOCIETATIS laudem.*

Et præcipue inter Hæreticos.

5. A PIO IV. Cui nec gratam minus, commendatamque fuisse IESV Societatem, post facta luculenta ipsa eius sincerissimi affectus verba testantur. Etenim in Bulla incipit: Etsi ex debito ann. 1561. Ad illos tamen (*inquit*) qui sicut Nomen Sociorum à IESV assumpserunt, ita opere, doctrina, & exemplis Dominum Nostrum Iesum Christum imitari, & eius vestigia sequi nituntur, Maioribus Fauoribus, & Gratijs persequendum inuitamur. *Et postea*: Attendentes, quantum dicta vestra Societas in Ecclesia Dei hætenus fructum attulit, & quantum in futurum, Deo dante, sit allatura; & propterea Vos præ ceteris alijs Religiosis Maioribus Fauoribus, & Gratijs fore merito prosequendos. *Ita in Bullar. Societ. fol. 79. & 81. Quæ verba eò magis Societatem commendant, quod prolata sint, ut statim subdit Pontifex, Motu proprio, non ad Vestram, vel alicuius pro vobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed ex nostra scientia, &c.*

Commendatur à Pio ex IESV Nomine.

Et quia Christum doctrina, & exemplis imitatur.

Ideo maioribus fauoribus præ ceteris Relig. prosequenda.

AB EODEM: Qui nec verbis solum, ut dixi, sed ipso statim Pontificatus sui initio factis etiam in Societatem beneuolus, cum præstitisset eam gratiam, quæ à Socijs amplissima postulabatur, cumque omnium nomine ad Pium Patrem gratias referret Generalis Lainius, subiecit sanctissimus Pater (*aderant Cardinalis Moronus, & Ferraria Dux, eo die apud Pontificem pransi*) Haud opus gratijs esse: Societati IESV vsque ad sanguinem fauturum. *Alioque die cum literas in commendationem rerum nostrarum à Philippo Hispaniarum Rege accepisset, dixit, Ab Imperatore quoque, & alijs Principibus ad se eiusmodi commendationes Missas: verum superuacua secum talia officia pro Societate esse, ad quem commendare eam potius pertineret. Quæ non verbi causa*

Illique se vsque ad sanguinem fauturum aiebat.

Literas Societatis commendationis accepit ab Hisp. Rege.

dici

Quibus se
neutiquam
indigere
testatur.

Et in Ger-
mania plu-
rima Colle-
gia deside-
rat.

Quantum
Societas
conferat
communi
pietati.

Ideo ad eius
stabilitatē
diuina &
humana
firmamen-
ta spondet.

Societas
dicitur à
Pontif. di-
uino cultui
dedicata.

Excitata-
que Aucto-
re IESV.

Eius ma-
gni, &
vberes in
Ecclesia
fructus.

Romani
Borgia
euocatur.

*dici res veri animi indices, testabantur. Nam quos per orbem Chri-
stianum vndique in Prouincias dimittebat Apostolica Sedis Nuncios,
ijs Societatem plurimum commendabat: & et quem in Germaniam
destinauit, disertè hoc addidit in mandatis, Vt vias attentè dispi-
ceret, per quas plurima eius Collegia conderentur. Ita Par. 2.
Hist. Soc. lib. 4. num. 7. Et antea num. 4. eiusdem libri 4. clementi
vultu, & oratione Pius Lainium exceperat dicens: Optimè sibi
cognitum quantum latè per remotissimas terras in commu-
ne pietatis Societas conferat: Opera eius liberaliter vsurum.
Nec modo diuina quæcumque posset, ad eius stabilitatem
firmamenta collocaturum, sed humana quoque præbiturum
adiumenta, & Collegij Romani præcipuè memorem fore.
Haud benignius quàm fecit, locutus est.*

*AB EODEM, in Diplomate, quo B. Franciscum Borgiam
Romam vocabat: Pastoralis (inquit) Officij sollicitudo, quam
sicut Domino placuit nostris meritis & viribus imparem su-
stinemus, facit, vt ad tuendam tam necessario tempore gregi
Dominico salutem, bonorum, atque fidelium Christi copiam
præsto nobis esse quàm maximam in hac alma vrbe cupia-
mus. Cum itaque inter ceteros Ordines eorum, qui se cul-
tui diuino dicarunt, Societatem istam ipso, ex quo Nomen
sumpsit, Auctore IESV Domino nostro excitatam fuisse de-
clarent magni & vberes fructus, quos Ecclesiæ attulit, & quo-
tidie affert. Te de cuius fideli, ac strenuo ministerio, ipso vi-
tæ, ac bonorum operum tuorum odore latè fragrante cogno-
uimus, huc duximus euocandum. Proinde deuotionem tuã,
quam acriora mandata nostra non expectaturam esse confi-
dimus, hortamur in Domino, vt ad Apostolica limina, si
modo aduersa valetudine non impeditis, primo quoq; tem-
pore venias: ita tamen iter te facere volumus, vt rationem
habeas valetudinis. Gratus erit nobis aduentus tuus, idemque
fratribus tuis cunctis, qui hac in vrbe resident, eumque auidè
expectant, opportunus. Datum Romæ apud S. Petrum sub an-
nulo Piscatoris, 1560. Pontificatus nostri an. 1. Ita ibid. l. 4. n. 195.*

AB

AB EODEM, *Literis ad Regem Philippum 2. de Romano Collegio.* Et officio (*inquit*) nostro conuenit Religiosam vitam degentes patrocínio nostro diligenter tueri, ac fouere, & Regibus maximè expedit de seruis eius, per quem ipsi regnant, quàm optimè mereri. Dominus noster in seruis suis recipitur, & honoratur, sicut ipse in Euangelio dixit: Qui recipit vos me recipit. Sed inter Religiosorum Ordines singulari ab Apostolica Sede studio, meritò complectendus is Ordo est, qui non ita pridem institutus, & ab hac sancta Sede confirmatus IESV SOCIETAS appellatur. Hi enim Operarij licet nouissimi, tanquam nona diei hora in vineam Dominicam ab ipso Domino inducti sint, adeò strenuam tamen, & vtilem operam nauare cœperunt, vt non modo spinas ex ea, & vepres euellere aggressi sint, sed ipsam etiam alibi auxerint, & propagarint. Incredibile fere est, quantum tam breui tempore hic Ordo profecerit, quantum Ecclesiæ Dei utilitatis attulerit; quam multa eius Ordinis Collegia, diuina fauente gratia, alia alijs in Prouincijs instituta fuerint, non sine maximo earum Nationum fructu, & commodo. Quorum diligentia alibi fides Catholica confirmatur: alibi hæreticæ prauitatis pestis reprimitur: alibi Gentiles, & idololatræ relicto idolorum cultu ad Christi veri Dei cultum conuertuntur. Ex quo cuius perspicuum est excitatum hunc à Domino Ordinem fuisse his tam turbulentis, & calamitosis Ecclesiæ temporibus, & aduersus satanæ ministros, & operarios oppositum: vt, cum illi Ecclesiam Catholicam vehementer oppugnant, eam hi non minus acriter defendant: cum illi simplicibus hominibus errorum tenebras offundant, hi lucem veritatis ostendant, vt quantum denique illi prauis exemplis, & disciplina pestifera destruunt, tantum Hi vitæ, ac morum sanctitate, & salutari doctrina ædificent. Huius Ordinis maximum in hac alma Vrbe Collegium habemus, quod tanquam Seminarium quoddam est aliorum, quæ per Italiam, & extra ipsam Italiam in Germania, & Gallia propagantur.

C

Ex

Commen-
datur Hisp.
Regi Col-
leg. Ro-
manum.

Et Socie-
tas: qua
singulari
studio à se-
de Apostol.
cõplectitur.

Obstrenuã,
& vtilem
in vinea
Domini
operam.

Et incredi-
bilem vri-
litem.
Commoda
ex eius
Collegijs.

Qua vbiq;
instituta
non sine
maximo
nationum
fructu.
Laudatur
ex fidei di-
latatione
Societas,

Et opposi-
tione cum
Hæreticis.
Qua tanta
est, vt quã-
tam illi de-
struunt, ipsa
ædificet.
Et ex Rom.
Coll. gene-
rosis suis,
ac frugife-
ris plantis.

*Vbique
gentium
expansis
ad fidei di-
latationē.*

*Etiā in-
ter Hære-
ticos, &
infideles.*

*Quantum
huic Colle-
gio debeat
Ecclesia
Regi pro-
ponit Pon-
tifex.*

*Et hortatur,
vt illud sua li-
beralitate
complectatur.*

Ex hoc vberissimo Seminario Apostolica Sedes instituit delectos, idoneos ministros tanquam generosas, & frugiferas Plantas, alios aliò prout vsus venerit, conferendas mittere: qui quidem tum instituendis pie, & diligenter pueris, tum prædicando Euangelio, tum ministrandis Sacramentis fructus eos, Domino cooperante ferunt, quibus hoc tempore Ecclesia Dei maxime indiget. Nullum, inquam, hi laborem pro Dei honore, & huius sanctæ Sedis obsequio recusant. Eunt, & nauigant ad omnes Nationes & loca, quocumque mittuntur, etiam ad Hæreticos, ad Infideles, & ad remotissimas India partes, sine vllò omnino metu, eius nimirum auxilio freti, cui deseruiunt. Itaque multum debemus huic Collegio ita de Religione Catholica merito, & assiduè merenti, adeò ad Christi Domini nostri, & huius sanctæ Sedis obsequia parato. Sed vt in hac Vrbe tanquam Christianæ Religionis arce, & Ecclesiæ Catholicæ Capite positum omnibus Ecclesiæ membris prodesse possit: non solum à nobis diligenter tuendum est, qui ei certè non desumus, sed piorum omnium, tuoque imprimis auxilio, tua protectione indiget. Qua de re quædam ad Maiestatem tuam mandata dedimus Venerabili Fratri Alexandro Episcopo Cariateni Nuncio nostro. Sed ex eo necessitatem ipsius Collegij te cognoscere maxime volumus. His autem literis proprie indicandum tibi duximus fructum, quem ex eo vniuersa Ecclesia maximum, & maximè opportunum percipit. Quamobrem M. T. hortamur in Domino, rogamus, & in remissionem tuorum peccatorum tibi suademus, vt pro tua præstanti in Deum pietate, in Religiosos & bene de Christiana Religione merentes Ordines liberalitate, sicut Rex vere Catholicus hoc Collegium complectare, & quam commendatissimum habeas: certum habens tibi, & filio tuo, & in hoc, & in altero sæculo quidquid his Dei seruis tribueris, profuturum. Datum Romæ apud S. Petrum die 24. Nou. an. 1561. Pontificatus nostri anno 2. *Ita Ibidem lib. 5. n. 158.*

AB EODEM, Qui pari curâ totius Christianæ gentis custos in omnem partem excubans Septentrionem respexit. Grauelano nuper creato Cardinali SOCIETATEM in Belgio, diplomate item Apostolico commendauit. Zachariæ Delphino, & Ioanni Francisco Comendano Legatis, quos circumire ciuitates, Principesque Germaniæ, & ad Tridentinum Concilium inuitare iusserat, mandata addiderat protegendæ, & quàm plurimis locis collocandæ SOCIETATIS. Hac, & alia Pij Pontificis pia erga SOCIETATEM studia. Ibid. num.159.

Societas & Pontifice Legatis commendatur.

Quam pluribus in locis collocari desiderat.

AB EODEM: Cui Collegium nostrum sortè visenti, adstantibus Cardinalibus Sabello, Sanctæ Floræ, Vitellio, & Gonzaga breui significatum excessu Cardinalis Carpenfis Orbatam Patrono SOCIETATEM, simulque dubitationem Patribus incidisse, utrum præstaret certum ac destinatum adsciscere, an Cardinales omnes, sicut experiebantur, pro Patronis habere: cupere id arbitrio eius Sanctitatis esse: eiusque mentem, ac nutum sequi. Pontifex cum uehementer probasset, ne quis vnus nominatim Patronus assumeretur, clementer adiecit: PATROCINIUM VESTRUM IPSI NOS RECIPIMVS, NOS ERIMVS VESTER PROTECTOR. Que benigna Sanctissimi Patris voluntas ingens SOCIETATI gaudium peperit, & multum animi ad res gerendas addidit. Sic in eadem Par. 2. Hist. lib. 8. num. 7.

Eius se Patronum, & Protectionem declarat.

AB EODEM: Cuius animo non poterat non ex his in SOCIETATEM nostram piissimis studijs enasci dolor, atque molestia, quoties sentiret à maleuolis cum iactura diuini honoris, salutisque mortalium, eam impeti, quam ipse tantoperè commendaret. Quod cum sæpè aliàs, tum præsertim testatus est litteris, quas in patrocinium SOCIETATIS iniuriâ lese ad Maximilianum Imperatorem luculentè conscripsit, in hunc modum. Ad aures nostras peruenit extitisse nonnullos qui diuini timoris immemores, & conscientiæ suæ negligentes, inuidia scilicet, & prauis quibusdam studijs occæcati libellos quosdam contumelios, probris, & maledictis plenos disseminauerunt aduersus Ordinem totum SOCIETATIS IESV & quosdam eius Professores nomi-

Littera Pontificis ad Imperatorem.

Pro tuenda contra libellarios Societatis fama.

*Quam ladi
molestè feri
ob multa,
& insignia
erga Reli-
gionem
officia, &
merita.*

natum qui sunt cæteris notiores. Sanè molestè tulimus lædè famam, & violari existimationem eius ORDINIS, CUIVS TAM MVLTA, ET INSIGNIA CONSTANT ERGA RELIGIONEM CATHOLICAM OFFICIA, ET MERITA. Qua in re non modo eis iniuriam fieri putauimus, sed id agi intelleximus, vt pia opera, quæ per eos in diuersis Orbis terrarum partibus effici consueuerunt, talibus calumnijs impediuntur. Quia verò eos Libellos non per Italiam modo, sed per Germaniam etiam diuulgatos fuisse, & in tuæ quoque Maiestatis noti-

*Eius inno-
centia à
Cardin. de-
putatis de-
claratur.*

tiam perlatos esse accepimus, eam ignorare nolimus. Nos cum ad explorandam certius veritatem negotium dedissemus quibusdam fratribus Nostris de Collegio Cardinalium, viris admodum grauibus, vt de criminibus, quæ illi SOCIETATI, & quibusdam de Collegio huius Vrbis obiecta fuerant, quærent: eos re diligenter quæsitâ comperisse, atque ita nobis renunciaffe, ea probra, & crimina, falsò illis & temerè admodum, à maleuolis, ad constandam ei SOCIETATI

*Inde So-
cietatis
opinio apud
Pontif. &
Cardin.
magis au-
th.*

odium & infamiam obiecta fuisse. Qua in re non confirmata fuit modo nostra, & ipsorum Cardinalium opinio de huius Collegij, & SOCIETATIS Vniuersæ pijs & laudabilibus institutis, vitæque, ac morum integritate: sed etiam non parum aucta, cum diligens de ijs rebus inquisitio innocentiam eorum magis patefecerit, in lucemque protulerit. Hæc eò ad Te scripsimus, vt veritati & innocentia testimonium debitum impertiamus, & ipse scias nullam oramino fidem contumeliosis illis, & impudentibus scriptis habendam esse: hortantes Maiestatem tuam, & petentes, vt cum

*Ab Impe-
ratore con-
tra libella-
rios suppli-
cium.*

non ignoret ijs, quicumque piè & religiosè viuere volunt, nunquam deesse solere vexatores & obtretratores, quippe qui ne ipsi quidem Domino & Saluatori nostro defuerint, eorum, qui in ea SOCIETATE sunt innocentia faueat, sicut iustum & Catholicum & sapientem Principem decet. prohibeatque ne obtretractoribus eorum vlla facultas detur ad impediendos eos quominus Dei honori, & animarum salutè,

ficur

ficut ad hoc tempus fecerunt, sedulo inferuiant: Collegia- que eorum omnia in Germania, & in alijs ditionis suæ Pro- uincijs, cum pro sua in Deum pietate, tum etiam pro Sedis Apostolicæ reuerentia studiosè tueatur, atque defendat. Pro quibus erga eos studijs Maiestas tua tanto maiorem à Domi- no mercedem accipiet, quanto illi liberius, & commodius tuo defensi patrocinio, & fauore adiuti Deo seruire, & cu- rationi vacare animarum potuerint. Datum Romæ apud S. Petrum die 29. Decembris 1564. Ita *Ibid. num. 34. eiusd. libri 8.*

AB EODEM, *Alteris literis peregrinjs ad Danielem Archie- piscopum Moguntinum Sacri Romani Imperij Principem Electo- rem, in quibus etiam ad eandem Societatis famam resarciendam, ita scribitur:* Non sine magna admiratione cognouimus libellos quosdam maledictorum probrorum, & contumeliarum ple- nos nuper disseminatos per Germaniam fuisse ad odium, in- famiamque conflandam vniuerso Ordini Societatis IESV, & quibusdam ex ea præcipuè, qui sunt ceteris notiores. Sane id moleste tulimus. Intelleximus enim id antiqui hostis instin- ctu actum fuisse, vt, quoniam ab eius Societatis Collegijs, quæ sunt in Germania, & alijs Prouincijs, magna & multi- plex his miseris temporibus ad Ecclesiam Dei utilitas perue- nit, eorum bona opera per maleuolorum hominum obtre- ctationes, & Calumnias impediuntur. Et si autem rem ita se habere credimus, tamen ad veritatem certius explorandam, & ad obstruendum os loquentium iniqua, delectis quibus- dam Cardinalibus, grauib. viris mandauimus, vt in Colle- gij, quod in hac alma Vrbe est totius Societatis caput, mores, vitam, & instituta diligenter inquirerent. Qui quidem man- datum nostrum, qua debuerunt fide, & diligentia executi re- nunciarunt, se nihil comperisse eorum, quæ huic Collegio criminum loco obiicerentur: sed cum Ordinis totius recta, & pia instituta esse, tum eorum qui in hoc Collegio essent, mores, & vitam Castissimam, & probatissimam, & plane re-

Et pro Col- legijs pa- trocinium exposcit Pontifex.

Litera ad Archiep- Mogunti- num contra eosdem li- bellarios.

In quibus demonis instinctu Societatem vexari as- firmat.

Ob multi- plicem Col- legiorum fructum per Germaniam, & alibi.

Cardina- lium de Romano Collegio iudiciorum.

*Eius Casti-
tas proba-
tissima, &
religiosis
hominibus
digna.*

*Illi Semi-
narij Ro-
mani regi-
men tra-
ditur.*

*Ex calum-
nijs Socie-
tatis, &
Rom. Col-
legij opinio
magis au-
ctā.*

*Mogunti-
num Colle-
gium Ar-
chiepiscopo
commendat
Pontifex.*

*Societas
eohors Pon-
tificis con-
tra hereti-
cos.*

ligiosis hominibus dignam : satis autem sibi constare quos-
dam in quo odio impulsos, & invidia obcæcatos, ea crimina,
& probra commentos esse, propterea quod angerentur, &
dolerent, nec pati æquo animo possent ipsius potissimum
Collegij quasdam ad res antea pia opera, & fideli obsequio
vsos nos esse : & curationem nuper ac regimen Seminarij
quod nos in alma hac Vrbe ex Concilij Tridentini decreto in-
stitui iussimus, omnibus Venerabilibus fratribus nostris S. R.
E. Cardinalibus approbantibus, vltro eidem delatum fuisse.
Quam rem quoniam illi impedire non potuissent, nec vllum
eorum criminum, quæ illis libellis obiicerent, se probare pos-
se scirent, suadente Diabolo ad tam demens, tamque prauū,
& nefarium consilium descendisse. Quia igitur obtrectato-
rum calumniæ in tam graui iniuria hoc saltem attulerunt
commodi, vt quanto illi magis huius Collegij, & Societatis
vniuersæ famam, atque exultationem lædere voluerunt,
tanto magis ipsius Collegij innocentia, & vitæ, & morum
honestas patefacta sit, nostraque, & fratrum nostrorum de
eius Societatis pijs, & laudabilibus institutis, non confirmata
modo, sed aucta etiam opinio, ad Officium nostrum pertine-
re duximus his literis veritati, & innocentia testimonium
impertire. Proinde fraternitatem tuam hortamur, vt Colle-
gium Societatis eiusdem, quod in Ciuitate tua Metropolitana
est, tanto posthac studiosius tueare, quanto iniustius, & im-
pudentius istos obtrectatores de ea Societate detrahere co-
natos fuisse reperimus ; ipsumque Collegium omni fauore,
& benignitate, sicut adhuc fecisti prosequi, atque vt quam-
plurimum Dei honori, & animarum saluti inseruire possint,
adiuuare perseueres. Datum Romæ apud S. Petrum die 30.
Decembris anno 1564. Sic Ibid. num. 35.

AB EODEM : *Qui videns operam, quam Societas summis
Pontificibus in conuersione hereticorum, atque Ethnicorum strenuè
nauabat, quasi pro sua Cohorte eam habere Pontifices Iuliano
Oratori dixit. Ita Par. 4. Hist. Soc. lib. 5. n. 159.*

AB

* AB EODEM: *Qui audiens Canisij famam per totam Germaniam aduersus Hereticos diuagantem, gaudio tripudians, sic fertur exclamasse.* Verè merentur isti Patres peroptime à Nobis fauoribus exornari, ac qualecumque priuilegium, aut beneficium spirituale, quod à me Canisius, ac IESV Societas petierit, gratissimo animo concedam. *Ita apud Euseb. in vita parua P. Canisij fol.27.col 2.*

Ideo Pontificijs fauoribus digna.

AB EODEM: *litteris ad Carolum IX. Francorum Regem Christianissimum.* Ad aures (inquit) nostras peruenit Collegium Parisiense Societatis IESV magnis affici cœpisse molestijs, & varijs vexationibus impediri, quo minus sicut cœperat inferuire salutem animarum, & vacare iuuentuti doctrina Catholica, & pietate, ac bonis literis, atque artibus imbuendæ, atque erudiendæ possit. Id accidit nimirum humani generis hostis instinctu, qui consuevit illis aduersari, seque opponere, quos bonis operibus videt esse intentos: & Dei seruos, quò fidelius Officio suo funguntur, eò acrius insectari. Sed id non lauram Maiestatem tuam esse scimus, vbi edocta fuerit de eius Societatis meritis. Nihil enim æquè Christianissimum Regem decet, ac Religiosos viros, & Dei honori inferuientes tueri, & ab iniurijs defendere. Eam igitur Societatem sciat Maiestas tua, propter pia, & laudabilia sua instituta, & ab Apostolica Sede confirmatam, & nuper à Sacroecumenico Tridentino Concilio approbatam fuisse. Cuius Societatis propter vberes fructus, quos Dei Ecclesiæ his tam turbulentis temporibus attulit, non in Italia modo, & in Hispaniæ, & lusitanæ Regnis, sed in ipsius etiam Germaniæ multis locis, & in Vrbe Regia Boëmiæ Praga, eiusdem Societatis Catholicorum cura, & studio Collegia instituta fuerunt: quæ constat Deo iuuante multum in reprimendis hæresibus hæreticisque ipsis ad vnitatem Ecclesiæ reducendis profecisse. In hac quidem alma Vrbe Nos præcipuè Collegij, quod hic est operâ vtimur, quam & fidem, & vtilem admodum expermur, quascumque in partes Orbis terrarum, euenit, vt eius Colle-

Littera ad Gall. Regem in vexatione Collegij Parisiensis.

A Damon excitata ob strenua opera in erudienda iuuentute.

In quibus Regi Societatis defensionem commendat Pontifex.

Quia laudabilis in suo Instituto: & approbata ab Apost. Sede & Trid.

Eius vbiq; plurima instituta Collegia.

Quibus hæreses repressæ, & hæretici redacti ad Ecclesiam.

Vrili Rom. Collegij opera virtutur Pōtifex ad quascumque terrarum oras.

Horatur Regem vt Societatem, ac præcipue Parisiense Collegium tueatur.

Præsertim ab Hæreticis, & obreçtatoribus.

Sociorum indefessus zelus in Gentilitate conuertenda, & Christiana Relig. propaganda.

Societas pro excolenda, & propaganda religione Christiana labori semper exposita.

gij Presbyteros diuini obsequij causâ mittamus: atque etiam eiusdem Collegij fidei, regiminique, de fratrum nostrorum consilio, nuper commilimus Seminarium quod ex Sacri Concilij decreto instituendum curauimus. Hoc eò Maiestati tuæ referimus, vt ipsa quoque pro suo in Catholicam Religionem, piosque viros studio, Collegia Societatis in Regno suo sibi diligenter tuenda, & fouenda esse intelligat. Sed cum reliqua pietati tuæ studiosè commendamus; tum præcipue ipsum Parisiense Collegium eam vehementer hortantes, vt prouideat, curetque, vt id ab hæreticorum, obreçtatorumque iniurijs, vexationibusque diligenter defendatur. Qua in re, & Dei honori, & suæ, & regis illius Ciuitatis existimationi consulat, experieturque in dies magis, sicut confidimus, quantopere expedierit id in ea Ciuitate Collegium institui. Datum Romæ apud S. Petrum sub annulo Piscatoris, die 29. Maij 1565. Pontificatus nostri anno sexto. *Ita Par. 3. Hist. Soc. lib. 1. n. 19.*

AB EODEM: *In Bulla incipit Dilecti filij ann. 1563. Exuberans (inquit) & indefessus Gentilitatis ad Creatoris sui cognitionem adducendæ, Christianæque religionis propagandæ zelus, quem cordibus vestris impressit Altissimus, prorsus exigit, vt pias petitiones vestras de proximi salute sollicitas, exauditionis gratia condonemus, & c. Ita in Bullar. Indico Societ. fol. mihi 8.*

6. A P I O V. *Qui nec minus pie, atque beneuole Pium IV. subinde secutus, & ille verè Pius in Bulla incipit, Æquum reputamus ann. 1565. agens quibus de causis è Societate nonnulli ad Religionem aliam transire voluerint, Nihilominus (inquit) nonnulli animi leuitate, vt credebatur ducti, ac quietem labori, cui proculdubio Religiosi Societatis huiusmodi pro excolenda, & propaganda Christiana Religione continuo erant expositi; ac priuatum commodum, publicæ tam dictæ Societatis, quam Christianæ Reipublicæ utilitati indiscrete præferentes, fucatisque coloribus asserentes, se id facere ob frugem melio-*

melioris vitæ, aut strictioris obseruantia, &c. Et postea. Et nisi opportuno aliquo remedio dictæ Societatis indemnitati, tranquillitati, & conseruationi consuleretur, verendum erat, ne Societas ipsa, quæ in erudiendis, & docendis viris, qui Christianæ Reipub. per Verbi Dei prædicationem prodesse, & Catholicam fidem in remotissimis etiam Brasiliæ partibus propagarent, & seminarent, sedulo intendebat, taliter delusa, & defraudata viris sua impensa, & labore edoctis, careret literatis, qui operam in vinea Domini iuxta ipsius Societatis instituta, moremque præstari, & exerceri solitam, valerent adimplere. Idcirco, &c. Ita in Bullar. Soc. fol. 97. & 98.

AB EODEM: In Bulla ann. 1568. qua ille Societatis Constitutiones confirmavit, ipso statim initio, ac velut ex abrupto excurrit in Societatis IESV merita, non minus ad omnium admirationem, quam nostram verecundiam: Innumerabiles (inquit) fructus, quos, benedicente Domino, Christiano Orbi Societas IESV viros literarum præcipuè sacrarum scientiæ, Religione, Vita exemplari, morumque sanctimonia Perspicuos, multorum Religiosissimos Præceptores, ac verbi diuini etiam apud longinquas, & barbaras illas Nationes, quæ Deum penitus non nouerant, Optimos Prædicatores, & Interpretes producendo felicissimè hætenus attulit, & adhuc sollicitis studijs asferre non desistit, animo sæpè reuoluentes nostro, &c. Et postea. Nos igitur (inquit) qui Societatem præfatam Nobis, & Apostolicæ sedi apprimè charam, singulari, paternoque amore prosequimur, &c. Ibid. fol. 106. & 108.

AB EODEM: Qui in Bulla incipit, Dum indefessæ ann. 1571. non minus propense, quam verè, iterato, & fortius inculcat prædicta, ita loquens. Dum indefessæ considerationis intuitu perferutamur, quantam Christianæ Reipub. vtilitatem attulerint dilecti filij Presbyteri Societatis IESV, ac planè conspiciamus eos verè mundi huius relictis illecebris, ad eò seruatori suo se dedicasse, vt conculcatis thesauris, quos

D erago,

Varia eius munia in hunc scopum.

Ampla commendatio Societatis.

Eius fructus innumerales.

Filij scientia, religione, vitæque perspicui.

Optimi Prædicatores.

Apprimè cara Pontifici.

Vtilis Christianæ Reip.

Paupertate & humilitate præcincta penetravit ad Indos.

*Martyr
voluntaria.*

erugo, & tinea comedit, lumbisque paupertate, & humilitate præcinctis, non contenti terrarum finibus vsque ad Orientales, & Occidentales Indias penetrauerint; ac eorum aliquos ita Domini amor perstrinxerit, vt etiam proprij sanguinis prodigi, vt verbum Dei inibi efficacius plantarent, Martyrio Voluntario se supposuerint; perque eorum spiritualia exercitia etiam Regna ipsa fidem Christi agnouerint, ac tam inibi quam vbique terrarum charitatis, & misericordix opera exercere studeant; facere nullo modo possumus,

*Cuius filij
veri Pal-
mites Chri-
sto per cha-
ritatem
coniuncti.*

quin eos tanquam Veros Palmites in Christo per charitatem coniunctos, & benignè amplectamur, & ea sibi specialiter concedamus, quæ & paupertatis per eos emissæ voto, & eorum Instituto, ac commoditati credimus profutura. *Ita in Eodem Bullar. Soc. fol. 116. Potuitne ille ex nobilissimo Prædicatorum Ordine Religiosissimus, ac Sanctissimus Pontifex verbis alijs suorum virtutes hominum toto adhuc orbe clarissimas offerre prolixius, quam in duplici hoc testimonio prima illa Societatis studia, à maiorum suorum Sancti præsertim Dominici, & Francisci filiorum, exemplis, etiam tum recentibus inflammata commendauit.*

*Eorum
amor diui-
ni honoris,
& salutis
animarum
studium.*

AB EODEM: *In Bulla incipit, Dilecti filij ann. 1567. Cum (inquit) gratiarum omnium largitor Altissimus vestris cordibus, tantum honoris sui amorem, tantumque salutis animarum studium impreserit, vt ex Societate Vestra plurimi propagandæ Religionis Christianæ, & homines gentiles, idolorumque cultores ad sui creatoris, & Saluatoris agnitionem adducendi cupiditate flagrantes, non itinerum, non nauigationum laboribus, aut periculis terri, &c. Ita in Bullar. Indico Soc. fol. mihi 13.*

*Literæ ad
Archiepif.*

* AB EODEM, *literis peregrinjs ad Salentinum Archiepiscopum Colonensem: Habemus (inquit) satisfactionem tantam curæ, ac diligentix, qua Societas IESV se impendit in profectum, & salutem animarum (& te quoque scire credimus) ita vt videatur nobis Dominum sua ineffabili prouidentia*

tia

cia Eam misisse, ac instituisse in his miseris, & calamitosis Ecclesiæ temporibus, quia quemadmodum Hæretici vulpe-
 cularum instar extirpare, ac destruere vineam Domini con-
 tendunt, sic hi eius fideles operarij, ac diligentes Ministri
 continuo suo labore, eam defendere nituntur, extirpando ex
 ea hæresum spinas, vitiorumque Zizania, & in ea plantando
 quidquid fructuosum est. Visis ergo magnis ac varijs com-
 modis, quæ Ecclesia sancta ab hac Societate accepit, pieta-
 te, charitate, morum puritate, ac sanctæ vitæ fidelium in ea
 commorantium, tantum breui annorum curriculo creuit
 hæc Religio, vt vix aliqua sit Christianorum Prouincia, in
 qua non habeat aliqua fundata Collegia: & vtiãam plura ha-
 beret in Urbibus præcipuè hæresum peste tactis, & infectis.
 Ob has rationes amplectenda nostra Paternali curâ tota So-
 cietas, sicut facimus, & volumus commendare tibi affe-
 ctuosè Collegium, quod in Colonia Ciuitate habet: quia
 summo opere gaudebis, in dicta Ciuitate habere Collegium
 Societatis, in quo multa inuenies adiumenta ad Pastoris Of-
 ficiũ laudabiliter exercendum, onusque leuandum tuis hu-
 meris impositum, magna spe, ac expectatione nostra, ita ta-
 men vti ad manus non haberes tales Ministros, requirere
 debuisses magna curâ, sicut multi alij fecere Prælati. Qua-
 propter te hortamur, & rogamus, vt tua benignitate dictum
 Societatis Collegium amplectaris, protegas, atque defendas
 à quacumque contradictione, & molestia, vt pacifice possit
 in salutem animarum, & Reipublicæ utilitatem in omnibus
 suis ministerijs, præcipue in erudienda iuuentute iuxta lauda-
 bile suæ Religionis institutum incumbere. Habebisque huius-
 modi Collegium maximè commendatum, dabisq; operam,
 vt quidquid necessarium fuerit ad suam sustentationem, ha-
 beat: in quo facies quod dicta Societas meretur, & quod no-
 bis debes & reuerentiæ huius sanctæ sedis. Dat. Romæ 21.
 Maij 1568. Ita in vita magna B. Borgia lib. 3 cap. 4. per Eusebium
 nostrum conscripta.

Societas se totam in animarum salutem impendit: vt videatur à diuina prouidentia instituta. Et cõtinuo suo labore Ecclesiam contra Hæreticos defendit. Illi quam vtilis multiplici virtute. Breuiter propagata per orbem varijs Collegijs. Urbibus præcipuè hæresum peste tactis vtilissimis. Et Prælati ad onus officij leuandum. Ideo ab illis magna cura requirenda. Hortatur Pontifex Archiep. vt Colonienfẽ Collegium tueatur.

*Pontificis
litera pro
Duaceno
Collegio.*

AB EODEM ; *litteris pro Duaceno Collegio* : Quia (inquit) Societatis vestrae Collegia, quae apud multas variarum Provinciarum Ciuitates constituta reperiuntur animarum saluti, fideique Catholicae tum propagandae magnopere utilia, accommodata esse intelligimus, idcirco Collegium vestrae Societatis sumptibus Monasterij Aquicinctensis, eiusque Abbatibus nuper istuc institutum esse cognoscentes, & magna ex ea re laetitia affecti sumus, & Monachorum eorum, qui in opere tam egregio perficiendo de religione quam optime meruerunt, pietatem, charitatem, deuotionem vehementer in Domino commendauimus. Eius enim opera non solum eadem animae lucra, Domino adiuuante, prouentura speramus, quae ex reliquis eiusdem Societatis Collegijs, & antea prouenisse, & nunc quam maxime prouenire compertum habemus ; sed etiam Vniuersitati ipsi in ista Ciuitate nuper institutae magnum ornamentum, utilitatemque allaturam esse iudicauimus. A cuius quidem Vniuersitatis iurisdictione praedictum Collegium, quod ex viris religiosis constat, non solum quoad ipsorum personas, & bona, sed etiam quoad scholas, siue Grammaticae, siue humanarum literarum, siue Rethoricae, aliarumque liberalium artium, liberum, immune, exceptumque esse volumus : & harum tenore literarum Apostolica auctoritate decernimus, atque statuimus ; sic, ut neque eiusdem Collegij Magistri vlllo iuramento Vniuersitati obstricti sint : & quae sunt eorum consuetudinis, institutique propria, haec omnia nullo impedimento retinere, & conseruare possint. Quod si eidem Collegio cum Vniuersitate conuenerit, & eius Vniuersitatis pars sit, hoc tamen sine vlllo praedictae ipsius immunitatis, exemptionisque praedictae fieri volumus, & mandamus. Datum Romae apud S. Petrum sub annulo Piscatoris, die 3. Nouembris, anno 1568. Pontificatus nostri anno 4. *Ita Par. 3. Hist. Soc. lib. 4. nu. 208.*

*Cuius vril-
litas, sicut
& reliquo-
rum Socie-
tatis com-
mendatur.*

AB EODEM : *Qui statim ac creatus est Pontifex, ea continuo edidit summae erga Societatem benignitatis documenta, vt dice-
rent*

rent Patres secundum Marcellum, quem terris Deus tantum ostendit
 neminem fuisse studio erga eam maiore. Pignus illustre fuit, non tam
 re, quam nouitate memorandum, quod inter solemnem pompam, qua
 noui Pontifices ad lateranensem Basilicam peruehuntur, cum inter
 spectantes pro foribus domus Professorum, Præpositum Borgiam vi-
 disse; ad lecticam accitum, arcto primum complexu aliquandiu, tum
 longo sermone ad dimidiatum horæ quadrantem tenuit, toto interim
 consistente, & expectante agmine, nec sine varia Procerum, circum-
 fusæque multitudinis admurmuratione. Dum vero idem Præpositus
 Borgia de more ei Societatem tradit, & dicat, memoratque quarto
 eam solemniter voto in quælibet religionis causa peregrinationes Sedi
 Apostolicæ oblatam: atque totam, seque in primis adesse paratum, quo-
 cumque eius Sanctitas vultu designaret, siue ad Hereticos, siue ad
 Turcas, aliasque barbaras gentes: ad quam pietatem sanctissimus
 Pater, ut erat Pius, ac rectus illacrymauit, profiteturque, Pluri-
 mum se, & Consilio, & auxilio Societatis vsurum. Nec mora:
 eodem tempore, cum Maximilianus Imperator, imminente Turca
 Pannoniæ conuentum Augustæ Vindelicorum de ratione belli gerendi
 edixisset; deque religione simul agitandum in eo conuentu rumor fer-
 ret, iubet Pontifex edi sibi nomina eorum è Nostris, qui cum ad alias,
 tum ad hanc nominatim expeditionem idonei forent. Tum quidquid
 beneficiorum, Priuilegiorum, atque immunitatum, vel ante eum Pon-
 tifices, vel ipsem tunc summus Inquisitor Societati concessisset, con-
 firmauit, iusso Cardinali Amulio qui præfens aderat, viue vocis ora-
 culum rite testificari. Nec multis post diebus ex triginta ferme, qui
 nominati fuerant assatim instructi, paratique ad pergendum quocum-
 que Pontifici videretur, ad Augustanum Conuentum Hieronymum
 Natalem, & Iacobum Ledesnam selogit: atque Petrum Canisium iu-
 bet demandatam à Pio IV. Legationem persequi: Andream etiam
 Ouiedum Æthiopiæ Patriarcham, & Melchiorum Carnerium Nize-
 num Episcopum, missis ad utrumque diplomatibus, transferre se ad
 Iapones, & Sinas iussit, nec latius per Societatem honores spargi oport-
 teret. Post hæc Vincentio Laurco, quem in Montis Regalis Episco-
 patu successorem sibi crearat, cum Apostolicum Nuncium in Scotiam

Benignum
 se Borgiam,
 ac Socie-
 tati præ-
 bet.

Multumq;
 Societateq;
 vitur.

Confirmat
 eius Priuile-
 gia.

Missiones
 ex ea insti-
 tuit.

mitteret, Edmundum Haium Scotum Parisiensis Collegij Rectorem, & Thomam Darbishirum Anglum, adiunxit comites. Cum Thoma Orfino Strongulanorum Episcopo, quem ad visitandas Regni Neapolitani Ecclesias mittebat, Christophorum Rodericium ire iussit. Catechismum ad Parochos ex Concilij Tridentini sententia, & commendatione conditum varijs linguis editurus, Gallice vertendum, Germaniceque, & Polonicè Societati dedit. Qui ex Oriente ad ipsum Pontificem venirent eorum interpretandas literas, ipsoque tractandos Patribus nostris attribuit. Ipsdem commendatos voluit Heluetios Pontificie custodiæ. Eiusdem iussu consultationibus de corrigenda Sacerdotiorum assignatione (Datariam vocant) Ioannes Polaneus interfuit. Coactis in regionem vnam meretriculis, vetitisque alia, præter duo, adire Tempia, iussisque ad statas conciones convenire; concionatores in ijs Templis de Societate apposuit: quorum vocibus haud pauca ab infami ceno abstractæ. Cathecumenorum quoque Domus suscipi procurationem voluit. Et cum iam & domicilium amplius Cathecumenis capiendis, & diligentior cura edocendis regendisque requireretur, Beatissimus Pater letitia exultans, & ades laxiores coëmit, & totam contubernij administrationem ad Societatem detulit. Sic refertur Par. 3. Hist. Soc. lib. 2. n. 3. ad 7.

Catechumenorum procurationem Societati tradit.

Sermones varij de animo Pontificio erga Societatem.

AB EODEM: Cuius tot inter summæ documenta benevolentie immutatam Societatis existimationem, rumores varij quanto cum strepitu volitabant. Hi Pontificem reformandas suscepisse Iesuitas aiebant. Illi proprium genus vestium, & cucullam velle eis iniicere. Quidam Collegias redivitibus spoliare. Alij totum velle Ordinem extinguere. Alij alia pro moribus de sanctissimi Pontificis animo, in Societatem mutato sermones invaluere, ut cuique vel fingendi libido, aut leuitas suadebat. Quæ cum Franciscus Patiecus Cardinalis, rogatu Borgie, retulisset Pontifici, is, ut pio ducebatur consilio, queque agitabat non ad perniciem, sed ad perfectionem Societatis pertinere putabat, exclamasse in hæc verba fertur: Absit à nobis hoc peccatum grande: Videmus Deo complacitum in his famulis suis, perque eos utilitates Ecclesiæ suæ præclaras afferre. Dum ita viuent; non est quod negotium eis quisquam

Verus erga Societatem Pij V. animus.

quam faceſſat: ſed vt fauorem potius, atque patrocini-
 accomodet, quo ſecundum vitæ ſuæ formam ſeruitio ſe
 diuino impendant. Hæc Pontifex. Nec ſanè de cetero aliter ſe
 ipſe geſſit. Ita ibidem lib. 3. num. 39. Per multa Patribus, qui ad Qui pluri-
 mum So-
 cietatis
 opera vri-
 tut.
 Occidentales, vt vocant, Indias mittebantur, beneficia Eccleſiaſtici
 iuris dedit: ac fere omnia, quæ fuerant agentibus in India Orientis
 conſeſſa. Romæ ſub initium anni 1567. totam Cathecumenorum
 voluit adminiſtrationem ſuſcipi, egrè conſeſſo, vt liceret per alienos
 adminiſtros gerere. Duos ad ſuam Heluetiorum Cohortem, unum
 ad ceteram familiam in ædibus Vaticanis, cum quartus in S. Petro
 verba faceret, voluit concionari. Cumque Pœnitentiariorum iuſſiſſet
 explorari facultatem: ad id munus Patres Franciſcus Toletus, &
 Ferdinandus Solerius vocati ſunt. Ioannem Polancum Florentiam
 miſit, quedam haud leuis momenti cum Cosmo Duce, eiſque libe-
 ris Ferdinando Cardinali, ac Principe Franciſco tractaturum. Atque
 inter alia, vt querelas inter Cardinalem Medicum, & Vrbinatem
 Ducem, ob damna in ſinibus ad Caſtellum Durantium illata com-
 poneret, ne in perniciem euaderent publicam. Quod Polaneus è ſen-
 tentia Sanctiſſimi Patris effecit. Chriſtophorum Roderitium, quem
 ante Strongilano Epifcopo miſerat, ad multos circum miſit Epifcopa-
 tus, cum vt explicaret rudioribus chriſtianam doctrinam, tum vt
 rerum ſtatum cognosceret. Ita ibidem num. 40. Ex quibus planè
 conſtat plurimum Societatis opera Pium V. uſum eſſe pro ſumma
 erga illam beneuolentia, & in Eccleſiæ bonum, & proximorum
 ſalutem.

AB EODEM: Qui quidem quantum Societatis probaret Conciona-
 torem ſibi
 ex Societa-
 te eligit.
 operam, ea quoque re declarauit, quod non familia ſuæ modo,
 vt alijs annis, ſed etiam ſibi ex ea Concionatorem aſſumpſit:
 vt eodem tempore, quatuor de Societate ſacri Oratores in Va-
 ticano dicerent: unus ad Pontificem, alter ad eius familiam, ter-
 tius ad Canonicos, & populum in S. Petri, poſtremus ad Heluetios Et tres
 alios in
 Vaticano
 iubet cou-
 cionari.
 in ædícula Campi Sancti. Et cum Cardinalis Commendonus ite-
 rum legaretur in Germaniam, rogantem in digreſſu Pontificem, nun-
 quid haberet, de quo ipſum admonendum cenſeret, de hoc præter
 cetera,

Ac in Sa-
cello Pon-
tificio alios
latine di-
cere.

Ordinaria
in Parasce-
ue Oratio
Societati
tribuitur.

Pontificis
in Societa-
tem benefi-
cia.

Eam Epif-
copo Cala-
tino com-
mendat.

Restituit,
& laudat
priuilegiū
Cænobia
Virginum
non curan-
di.

Societas
vberimos
fructus de-
dit Eccle-
siae.

cetera, admonendum putauerit; vt quemadmodum suum habebant alia Religiosorum familia in Pontificio Sacello dicendi statum diem, ita suus attribueretur Societati. Quod Pontifex cum probasset, sacrique Pallatii Magistro transigendum mandasset, in proxima deinceps solemnia Ascensionis, Pentecostes, & diuinissima Trinitatis acciti è Collegio Oratores: inque annos sequentes certa assignata est ad dicendum dies feria sexta maioris Hebdomadae. Statuerat etiam Pontifex in Indiam quoque Orientalem, atque Occidentalem aliquos de Societate mittere, qui eas gentes, & Clerum inuiserent nomine suo, & confirmarent. Sed existimante P. Generali, & Assistentibus magis expedire, id ab Episcopis fieri, quibus Patrum aliquot Comites adderentur, in hanc sententiam facile venit. Reuerso ex Gallia Michaele Turriano Cenetensi Praesule, qui fuit postea Cardinalis, multa de Sociorum in Gallia effectu narrante, Pontifex ad Fabium Mixtum Episcopum Calatinum apud Regem nouum Internuntium scripsit: Vt è Sacerdotijs, quorum Regis esset designatio, attribuenda Collegijs curaret aliqua, vnde bonus operarum numerus in Regno tam auxiliorum indige pararetur. Atque humanis praesidijs diuina adiungens, Sacerdotes Societatis perampla potestate ad absoluendum consentientes instruxit. Porro restituit, & laudat priuilegium priuatum Cænobia Virginum non curandi. Deum Societatem omnem, iam ante alius Mendicantiū Ordinum priuilegijs gaudentem, declarauit se velle Indulgentiarum quoque concessarum participem esse. Sic Par. 3. Hist. Soc. lib. 4. à n. 133. ad 139.

7. A GREGORIO XIII. Ille (nunquam satis nec à me, nec vnquam ab vlllo laudatus Societatis nostrae, & totius Ecclesiae Pater) ornatissimè de nostro Ordine semper locutus est. Et imprimis in Bulla incipit. Ex sedis Apostolicæ: ann. 1573. exprimens motiuum quare socij horas canonicas priuatim recitent, Nos (inquit) confidentes Religionem praedictam vberimos fructus ad Dei laudem, & sanctæ Catholicæ fidei propagationem, per vniuersum orbem dedisse, meritoque in suis pijs institutis confo-uendam esse; Motu proprio, & ex certa scientia, &c. Ita in Bullar. Soc. fol. 139.

AB EODEM: *In Bulla incipit*, Quæcumque: ann. 1576. *Eius filij
varijs mi-
nisterijs
laudabili-
ter incum-
bunt.*
Nos igitur qui præfatos Presbyteros, ac Religiosos dictæ So-
cietatis à studijs, lectionibus, prædicationibus, Confessionibus
audiendis, & alijs verbi Dei ministerijs, ac pietatis operi-
bus, quibus continuo laudabiliter incubuerunt, & incumbere
non desistunt, quavis ex causa distrahi nolumus, &c. *Sic Ibi-
dem fol. 154.*

AB EODEM: *In Bulla incipit*, Saluatoris: ann. 1576. *fusus* *In vinea
Domini
frugiferi
Palmites.*
longe socios, & Societatem ita commendante. Sane, vt accepimus,
licet dilecti filij Presbyteri Venerabilis Societatis IESV in vi-
nea Domini tanquam frugiferi Palmites, in toto fere orbe, tam
in continendis in via mandatorum Christi fidelibus, infirmis
in fide consolidandis, ægrotisque sanandis, contractis alligan-
dis, & abiectis reducendis, ouibusque dispersis, & lupis ves-
perinis, leonumque famelicis catulis in deuotionem expo-
sitis, reclamandis, & defendendis, quàm etiam ijs, qui extra
ouile Christi, sacrosanctique imperij nostri tutelam, sub ig-
norantiæ iugo, in obscuris, & tenebrosis locis ac desertis per
montuosas, ac difficiles vias aberrant, conuertendis, & ad na-
tiones Catholica religione imbutas, ad immanes, barbaras-
que diuini cultus, politicique ornatus ignaras gentes, ferino
potius, quam humano more viuentes sese extendentes, op-
timum, & vberimum fructum attulerint, & in dies maiori
cum sollicitudine afferre, Zizania extirpare, bonum semen re-
nouare, plantare, terrasque incultas Euangelico sulco, & Ec-
clesiasticæ disciplinæ vomere eradicare non cessent. Ac du-
dum propter ipsius Societatis tam vtilis, tamque necessarias
functiones, quæ cum in Domibus per frequentem pœniten-
tiæ, & Eucharistiæ Sacramentorum administrationem, & ad
eorum frequentiam sectandam, exhortationem, prædicatio-
nemque, & spiritualia exercitia, & alia Verbi Dei ministeria,
tum in Collegijs per lectiones tam bonarum literarum, quàm
Philosophiæ, etiam & Theologiæ, ad iuuentutem bonis mo-
ribus, & literis imbuendam, ex ipsius Societatis primæua in-
stituti

*Toto orbe
diffusi in
animarum
salutem.*

*Mira, ac
varia So-
cietatis
functiones.*

*Quas ma-
gno Ecclē-
siæ emolu-
mento
exercet.*

E stituti

stituti erectione, ac diuina vocatione magno Dei beneficio, & Ecclesiæ spirituali emolumento exercet. *Ita Ibidem fol. 158.*

*Militans
sub Nomi-
nis IESV
vexillo.*

AB EODEM: *In Bulla ann. 1578. quæ incipit: Pastoralis officij cura nobis, meritis licet imparibus ex alto commissa, Nos admonet, vt nostræ prouisionis efficiatur ministerio, quod ea, quæ Religiosis quibuscumque præsertim sub Sacratissimi Nominis IESV totius humani generis Redemptoris vexillo, ad illius honorem, & gloriam, proximorumque spiritualium profectum, ac Orthodoxæ fidei defensionem, & propagationem in terris, militantibus, ab Apostolica Sede prouide concessa reperiuntur, sublatis quibuscumque impedimentis, suos, vt par est, debitos effectus, perpetuis futuris temporibus sortiantur. Ibidem fol. 177.*

*Ad illius
honorem,
fidei defen-
sionem,
&c.*

*Fructuosa
in Vineâ
Domini
verbo &
exemplo.*

AB EODEM: *In Bulla ann. 1579. quæ incipit: Quanta in vinea Domini fructuosa opera Societas IESV quotidie verbo, & exemplo in populo Christiano attulerit, continuoque labores, quos pro diuini Nominis gloria, & exaltatione fidei Catholicæ Presbyteri dictæ Societatis supportant, cordi nostro prouenit satisfactio, &c. Ibidem fol. 184.*

*Eius Insti-
tutum
pium, &
utile.*

AB EODEM: *In Bulla ann. 1582. incipit: Pium, & utile Societatis IESV Institutum non patitur certa quædam ab ijs, qui sub eius vexillo, atque disciplina salutari militant, obiri, quæ in sacris ineundis generaliter præscribuntur. Quo circa cum dictæ Societatis, ac disciplinæ alumni nulli Ecclesiæ, nulli loco certo mancipati sint, vt ibi permaneant: sed veluti Viatores omni tempore parati, expectantesque diem, & horam, qua vel ad extremas orbis regiones, cum venit vsus, emittantur, &c. Ibid. fol. 211.*

*Filij viato-
res parati
vel ad ex-
tremas or-
bis regio-
nes.*

*Digni
æterna
mercede
operarij.*

AB EODEM: *In Bulla eiusdem ann. 1582. quæ incipit: Quanto fructuosius in colenda Domini vinea se exercet Veneranda IESV Societas, dignisque æterna mercede Operarij abundare conatur; tanto propensius contendimus eam religiosamque subinde quam instituit Prolem, vnde tota Respublica*

blica Christiana vbique subleuatur, prosequi, & confouere,
etc. Ita Ibidem fol. 214.

AB EODEM: In Bulla incipit, Ascendente Domino.
ann. 1584. in qua laudatissimus hic, & perquam studiosus rei Ca-
tholicae, & Societatis assertor Gregorius, ad eius laudem, & sociorum
commendationem, multa concessit: ego pauca, sed maiora seligam, &
breui, si fas est, oratione, ipsius tamen verbis comprehendam. Ascen-
dente (inquit) Domino, & Salvatore nostro in nauiculam,
ecce motus magnus factus est in mari: ipse autem à discipulis
rogatus ventis imperauit, & facta est tranquillitas, quam
nos in Petri nauicula collocati, turbinibus excitatis, ab eo-
dem Domino assiduis precibus postulantes, nostram interea
operam, & laborem in frangendis procellosis fluctibus impe-
dire non desistimus. Cumque tanti laboris socios, & validos
Remiges diuina nobis prouidentia præparauerit, eorum ope-
ra in superandis sæuientis pelagi tempestatibus nos maximè
subleuat, qui pro communi fluctuantium animarum salute
propria commoda nihili pendunt, seque ad omnia discrimi-
na exponunt. In quo cum aliarum Religionum studia, tum
Societatis IESV assiduus pro Christo labor; nec non vsque
ad finem perseuerantia, promptam se ostendit: Cumque
Prolem Catholicæ Religionis valde proficuum, & ad omnia
pericula pro Vniuersali Ecclesia subeunda paratam procrea-
uit, aliam, atque aliam à prima non degenerem, præstante
gratia Dei quotidie substituit, vt nobis eorum alumni per
multiplices probationum gradus altius prouecti semper pre-
stò sint, quos in rebus arduis suscipiendis fructuosos Opera-
rios adsciscamus. Et postea. Quæ omnia non immeritò ab
eis (nempe Pontificibus) sunt concessa ob egregias virtutes, &
dona Societati antedictæ diuinitus elargita, cuius præcipuus
finis Catholicæ est Religionis defensio, ac propagatio, ani-
marumque in Christiana vita, & doctrina profectus, gratia
quoque eius vocationis est proprium, diuersa Orbis terra-
rum loca, ex Romani Pontificis, seu Præpositi Generalis

Validi
 Ecclesie
 Remiges.

Societatis
 assiduus pro
 Christo la-
 bor.

Procreat
 prolem Ca-
 tholica
 Religionis
 valde profi-
 cium.

Eius virtu-
 tes egre-
 gia.

Præcipuus
 finis Ca-
 tholica
 Religionis
 defensio.

*Media ad
hunc fi-
nem.*

eiusdem Societatis directione peragraré; vitamque in quavis mundi parte agere, vbi saluandarum sua opera animarum copiosior prouentus ad Dei gloriam speretur. Ad quem finem Spiritus sanctus bonæ memoriæ Ignatij Loyolæ Societatis ipsius Institutoris, eiusque Sociorum excitator, media quoque prædicationum, ac cuiuscumque ministerij Verbi Dei, doctrinæque Christianæ, & spiritualium Exercitiorum, aliorum item charitatis operum, & Sacramentorum administrationis, ac præcipuè Pœnitentiæ, & Eucharistiæ, horumque frequentioris vsus accommodauit. Ad quæ sufficienter, & pro dignitate præstanda, difficultates superandas, periculaque adeunda, quibus dictæ Societatis Religiosi in huiusmodi discursionibus, & ministerijs exponuntur, necesse est, vt ipsi, talia obituri, magno virtutis, & deuotionis præsidio muniantur, quod illis gratia in primis omnipotentis Dei, simulque educatio ipsa, longa item in Societate probatio, nec non Regularum, & Constitutionum obseruantia præstare cognoscuntur, &c. *Ita Ibid. à fol. 222. ad 224. Et tandem fol. 132. concludit Pontifex:* Et nunc maximè, (vt felicissimè toto Orbe successus testantur) mirificos in agro Dominico fructus prædicto Societatis IESV instituto proferat. Quæ Societas (quemadmodum & alia nascentium Regularium Ordinum exordia) à Spiritu contradictionis impugnatur, &c.

*Mirificos
in agro
Dominico
fructus
præferens.*

*Laboribus
pro anima-
rum salute,
& fide
propaganda
defatigata.*

AB EODEM: *In Bulla altera edita eodem anno 1584. qua incipit*, satis superque dilectos filios Societatis IESV alumnos, suscepti iuxta maiorum suorum instituta pro animarum salute, & Christi Domini nostri nomine, & Orthodoxa fide propagandis labores defatigant, quibus subleuandi essent, &c. *Ita in eodem Bullar. Soc. fol. 243.*

*Eius dili-
gentia, &
fides in
puerorum
educatione.*

AB EODEM: *In Constitut. pro Collegij Germanici erectione:* Ceterum (*inquit*) cum Societatis Presbyterorum, in hoc educandorum, instituendorumque puerorum munere, diligentia, fides, integritas, & in alijs huiusmodi Collegijs, & in hoc ipso (*nempe Germanico*) satis cognita sit, atque perspecta, volumus,

Iumus, idem Collegium, atque scholares sub ipsorum, sicut adhuc fuit regimine, institutione, doctrina, atque obedientia esse, &c. Ita apud Petrum Mathæum in summa Const. Pont. fol. 712.

AB EODEM: Qui sicut erat pro commissa sibi totius Ecclesiæ cura in omnes eius partes intentus, ac vigilans, operumque passim omnium diligens obseruator, & custos; cum alia obseruaret in alijs, In Societate IESV tria potissimum, & illa, vt aiebat, singularia, nec passim obuia mirabatur. Tantam in tam varia, excellentique doctrina demissionem animi de se modestissime sentientis; tantam in nationum, ingeniorumq; diuersitate tantâ vnionem, conspirationemque voluntatum; tantam in tam viridi, & viuida iuuentute Continentiam à voluptatibus ijs, quæ nimium quantum humano, etiam effeto corpori dominantur. Ita in Imag. I. sec. Soc. lib. 5. cap. 6. fol. 639.

Tria in Ea
singularia:
animi de-
missio, Vnio
& Casti-
tas.

AB EODEM: Cuius in Societatem tam cumulatissimè beneficia veluti congesta, vt nec quid maius ab illo concedi, nec sperari à Socijs potuisset. Aptus firmandæ Poloniam inter & Moscum pacis arbiter querebatur; in Societate inuentus est à Gregorio Antonius Possëuinus. Edocendi erant Libani montis accolæ Maronitæ; ad eos Thomam Radium, & Ioannem Baptistam Elianum Doctores castæ fidei Gregorius ablegauit. In amplissima quapiam Orbis Vniuersitate temporum malignitate innocenter propè descuerat Doctor Theologiæ nominatissimus inter suos; non alteri quam Francisco Toletio Societatis Romæ Theologo negotium à Pontifice demandatum: quod ille suauiter, fortiterque confecit. Nouum ille in Vrbe Sapientiæ Domitilium struxit, magnificentia, & amplitudine maximum, quod Romanum Collegium nominauit: vnaque præ omnibus, quibus tunc abundabat Ecclesia; & Roma potissimum plena erat, Ordinibus sapientia, & virtute conspicuis, licet omnium Minima IESV Societas Gregorio placuit, cuius fidei, industriaque, & pietati moles illa tam ardua crederetur. In hoc ille Collegio primū institutam Annunciatæ Virginis Sodalitatem approbauit Apostolico Diplomate, quo eandem ample ditauit spiritualibus donis, translata in Generalem Socie-

Pontificis
in Societa-
tem benefi-
cia.

Et præcipuè
Collegij
Romani
institutio.

tatis eiusdem toto orbe propagande Pontificia potestate. Ita in Imag. cit. lib. 5. cap. 9. fol. 652. & 653.

Societas
Ordo san-
ctus per to-
tum orbem
sparsus:
quo ferè
nihil me-
lius.

A Deo con-
tra hæreses
institutus:

Ad Princi-
pum, & po-
pulorum
adiumen-
tum.

Totum re-
git Orbem:

Et cunãis
gentibus
prædicat.

Eius fru-
ctus ubique
præclari,
præsertim
in Germa-
nia.

AB EODEM: quem cum Vicarius Societatis, Salmeron, & Bobadilla Assistentes, vt ab eo benedictionem ad fausta Comitiorum auspicia, totius Conuentus nomine adijissent, in hanc planè sententiam ac verbis, paterno illo sensu, quo erga hunc Ordinem afficiebatur, ad eos Gregorius dicitur elocutus: Sanctus hic vester Ordo, ac verè, inquam, sanctus toto iam terrarum orbe propagatus est. Vbique Collegia, & domicilia habetis: Regna, & Prouincias, & orbem totum vos regitis. In summa nihil ferè in præsentia melius est, quàm Vester hic Ordo Sanctus, qui est à Deo aduersus hæreses institutus. Et quidem sub illud tempus venit in lucem, quo errores hi noui spargi cœpti sunt. Refert ergo plurimum ad Principum ac populorum adiuuentum (& certè nos ita cupimus) vt indies augeatur, atque proficiat, & ante omnia, vt Moderatoribus, ac Præsidibus aptis instruat, &c. Hæc, inter alia cohortationis verba, elocutus Pontifex: dumque de paterna cohortatione Oluerius Vicarius ei, & Bobadilla gratias agunt, adiecit. Nescij profecto non sumus vobis quidem opus exhortatione nostra non esse, quia Sanctus hic vester ordo, Prouincias, & Regna, & totum, vt diximus, Orbem regit: Vosque cunãtis gentibus prædicatis. Sic refertur Tom. 1. Par. 5. Hist. Soc. lib. 1. nu. 13.

AB EODEM; Cuius voluntati cum Natalis Vicarius, comite Palmio, Societatem offerret vbique gentium religionis causa, eiusque Instituti confirmationem peteret, Pontifex eximia comitate illis exceptis, & verbis auditis, coram Farnesio Cardinali, respondit: Se optimè nosse id temporum necessariam Ecclesiæ Dei Societatem esse: nec ignorare quàm præclaros vbique fructus, in Germania præsertim ferret: confirmaturum perlibenter quidquid superiores Pontifices dedissent. Ad se vbicumque vltus incideret fidenter adirent, bonum ac propitium habituros. Ita Par. 3. Hist. Soc. lib. 8. num. 11. Et postea num. 19. additur. Quod Franciscum Toletum apud se conciones continuare voluit Gregorius:

gorius: & mox Viennam remisit, ut inde in Poloniam quoque rediret ad comitia creando nouo Regi: & interim Concionatorem Palmium eius loco substituit: & alium praterea domesticis iussit apponi. Quosdam coram se de Societate obloquentes, libere castigauit, affirmans, Post centum annos cognitum iri Societatem. Tam praeclare de illa sentiebat ac loquebatur. Sic Ibidem.

Et postea num. 20. Parum beneuoli quidam illo, inter alia, carmine animum sanctissimi Pontificis occupare tentauerunt, Iesuitarum Collegia ingentes possidere facultates, Ecclesias, Monasteria: sed cognita veritate à Polanco eo tempore Vicario, Dolere se, dixit Pontifex, quod essent perpauca: optare, vt longe plura, & ampliora essent, quo plures vineæ Domini cultores strenui, & vtilis alerentur. Hac Gregorius. Qui etiam aliquando Carolo Cardinali Lotharingo dicere auditus est, Religionem hanc ad Maiestatis diuinæ magnam gloriam his temporibus à Deo missam, firmarique, ac prouehi oportere: cohortans illum, vt primo quoque tempore cogitatam Academiam perficeret: futuram sibi instar Filiæ, quam primam genuisset. Simulque excitans, vt tuendam sibi in Galijs Societatem susciperet. Et rursus (vt refertur Ibid. num. 24.) in controuersia graui Conimbricensis Collegij, referente Cardinali Maffeo, quiddam non constare, vnde indicatio cause tota penderet, Gregorius tunc: Percunctare, inquit, ex istis Patribus: boni viri sunt: etiam si contra se cessurum sit, verum dicent. Tanta ergo Pontifici de Sociorum veritate existimatio. Magna sane beneuolentissimi Patris argumenta. Nec leuia sunt, quod cum pro Pœnitentiaria administratione in vaticana S. Petri Basilica ob aliquas causas non libenter à nobis suscepta, abisti præcisè vetuit: negans, aliunde idoneorum sibi confessoriorum, & linguarum parabilem copiam affuturam. Duos item Sacerdotes in Corsicam destinauit cum Episcopo Mariana: admodum lætus, Quod muniri Collegio viam, diceret, ad solitudinum illarum nihilo indicis meliorum culturam. Ita à Gregorio proclamatum vere Societatis Propugnator, Patrono, ac Patre. Sic Ibid. num. 25.

Toletū, & Palmium sibi concionatores eligit Pontif. De Societate praeclare sentie ac loquitur.

Dolet Collegiorum paucitatem.

Societas à Deo missa ad diuinæ maiestatis gloriam.

De Sociorum veritate Pontificis existimatio.

Pœnitentiariam à Societate relinquere non patitur.

Ob inopiã idoneorum confessoriorum.

In Corsicam Socios destinat.

Collegium
Illyricum
Societati
tradit.

AB EODEM: *Qui cum ab Aquaiua tunc Prouinciali rogaretur, ne Collegium Illyricum Societati traderet, enumerante quam multos de Societate tam alioqui pusilla puerorum institutio adolescentium angustiis inclusos parietibus distineret, non sine publici boni damno, respondit: Nonne professionis vestrae est quascumque terrarum oras, ac gentes adire, vt eas conuertatis ad Deum? En quos dispersos cum labore eratis quaesituri, nos vobis tradimus congregatos. Credite, non est vbi labores vestros facerari possitis maiori cum lucro. In exiguo numero nationes vniuersas excolitis: èque semente non magna messem longe maximam praeparatis. Ita Par. 4. Hist. Soc. lib. 8. num. 2. Sedes Collegij laureti optata: itemque expensa ex adis sanctae veltigalibus attributa: tanquam ei Nationi, apud quam suam Cellam aliquandiu voluisset hospitem esse, benignissima Dei Mater hospitij vicem rependeret. Ad ceteram liberalitatem adiecit Gregorius non mediocrem, ad solatia quoque nostrorum, hanc intemeratae Virginis Domum, humeris Angelicis sustentatam, colentium.*

Et lauret-
nam Do-
mum.

Socij inde-
fesso labore,
ac singulari
industria
iuuentutem
imbuunt.

AB EODEM: *In speciali Breui in fauorem Archiducalis Academiae Molsheimensis, dato pridie non. Decemb. cum hoc peregre regio Societatis elogio, constantis, & intimi amoris indice: Societatis, inquit, homines iuxta laudabile suum institutum à Sede Apost. ipsoque Sacro Trid. Concilio approbatum, iuuentutem, quae omnium Ordinum Reipub. Christianae Seminarium est, & à qua totius Ecclesiae incolumitas pendet, non minus Christianis moribus, quam LL. disciplinis indefesso labore, singularique industria imbuunt. Ita in Panegyri. eiusdem Academiae Leopoldo Archiduci Fundatori dicato. lib. 4. cap. 4. fol. 131.*

Per eos Iap-
ponia obe-
dientiam
praestat
Pontifici.

AB EODEM: *Qui cum primos Iaponiae legatos, trium Regum consanguineos, illius Ecclesiae Orientalis primitias, ducente eos inde P. Alexandro Valignano, Sacris suis pedibus affusos vidit, interque suas, & suorum lacrymas limpidissimae testes letitiae est amplexatus; negabat enim verò Alio quam filiorum loco habendos esse abs se Societatis homines, per quos sanctae Sedi ad obedientiam submitterentur populi tanti ad instaurandas Europae ruinas,*
alio

A quo ij fi-
riorum loco
habentur.

alio propemodum in orbe conquiriti. Ita in Imag. 1. sæc. Soc. lib. 5. cap. 9. fol. 653.

8. A SIXTO V. Ad quem Claudius Generalis biduo post eius assumptionem cum Assistentibus ad Sacrorum oscula pedum introductus, ita locutus est inter alia: Beatissime Pater, iubent Constitutiones nostra, ubi Pontifex nouus creatur hoc nos desungi Officio, ac pariter denunciare, præter commune obsequium, quod Christi Vicario vniuersi Christiani debent, Societatis nostræ professos, præcipuo se voto obstringere, ituros quocumque ille iusserit, siue inter Hereticos, siue alios infideles, paratos in sanctæ fidei defensionem, & amplificationem sanguinem ipsum, si opus sit, fundere. Ad qua clementer Sixtus, Felices, inquit, veneritis, delectat nos vester conspectus: nouimus vestra Societas quam Salutaris sit Ecclesiæ Dei: itaque ad nos liberè adite, libenter accipiimini: clementiam in nobis, & opem reperietis. Iaponij vt valent? Cumque respondisset Claudius rectè valere, deque eius Pontificatu gaudere, memores quam Officiosè & amanter ab eodem nuper Cardinali excepti essent: subiicit Sixtus, Curate, vt eorum commoditatibus nihil defit. Quod si quid opus sit, nos conueniant, omni ope iuuabimus. Illisque digna Romano Pontifice munera dedit, & ipsos solemni ritu Equites, qui ab calcari aureo vocantur, creauit: & ab Romanis in Patriciorum adscribi numerum fecit. Quæ omnia in maximam Societatis commendationem redundabant. Ita refertur Par. 5. Hist. Soc. Tom. 1. lib. 5. à num. 14.

AB EODEM: Cuius animum postea ab Societate alienum esse, eiusque velle Instituta mutare, & Seminaria extinguere vanis rumoribus vulgabatur. Sed aduentem ad se Claudium omni præcipuo honore cum accepisset, post multos variosque collatos perbenigne sermones, dixit, Seminaria à Gregorio excitata non modo conseruare sibi in animo esse, sed & perpetuis retribus, quæ nondum eos habebant statuere, Sacerdotijs, vbi facultas daretur assignatis. Interim darent operam Patres, vt ipsum vbi occasio vacuorum Sacerdotiorum offerretur, admonerent: tum nominatim de Societate adiecit, Effecturum se, ne ea Gregorium

F

deside-

Societas
quam sa-
lutaris sit
Ecclesiæ
Dei.

Vani ru-
mores de
alienato à
nobis ani-
mo Pontif.
Sixti.

Eius beni-
gnus sermo
ad Claudium
Gener.

desideraret. Ac scito, *inquit*, non multis ante diebus ad nos scriptum ab nostrorum Nunciorum quibusdam, non deesse qui Gregorio mortuo putent, idoneum sibi tempus oblatum ad vestros vexandos, quibus respondimus (*Et literas ipsas ad cumulum bonæ voluntatis ostendit*) nos rebus ipsis effecturos, ut omnes intelligant, quantum Societatem hanc amemus, & complectamur. Itaque id ipsum, quibus oportet, plane declarent, ac persuadeant. *Hæc & alia clementissime fasus Pontifex Sixtus; ad extremum Societatis pro se preces etiam atque etiam postulavit. Sic ibidem num. 26. & 27. Et quando immutatus eius animus videbatur in innouando instituto, qua in re ab omnibus ferme sacris, profanisque Principibus, commendatitias literas in fauorem Societatis acceperat Sixtus, ad omnes in hanc ferme sententiam respondit. Nihil sibi de mutando Societatis instituto venisse in mentem, quod laudabile confiteretur, & utile omnino Ecclesiæ sanctæ, & conseruari omnino vellet, &c. Ita ibidem lib. 9. num. 23.*

Et Societatis Institutum laudabile, & utile omnino Ecclesiæ fatetur.

Societas diuina prouidentia excitata strenuè laborat.

Aded, ut eius turbatio ad commune Ecclesiæ damnum: pax & integritas ad eiusdem utilitatem pertineat.

Apostolica Sedis præsidio contra impugnatores munita.

9. A GREGORIO XIV. *In Bulla incipit, Ecclesiæ Catholicæ. ann. 1591. in qua inuidiosum prope sit quod à Pontifice tanto plusquam paternus in nos affectus expressit. In his vero (inquit) Religio Societatis IESV, quam nouitlimè his diebus diuina prouidentia excitauit, adeo strenue laborauit, ac sine intermissione laborat, ut illius vel turbationem, & infirmitatem ad commune Ecclesiæ damnum vel pacem, atque integritatem ad eiusdem utilitatem maxime pertinere putemus. Ita in Bullar. Soc. fol. 275. Potuitne sanctissimus Pontifex verbis alijs commendare prolixius Societatem? Et postea postquam Societatis Institutum, & rationem gubernandi confirmarat, nequid contra hæc à quoquam tentetur, grauiter interdixit his verbis: Omni (ait) nobis studio curandum esse duximus, eiusmodi nouitatibus, ac temerarijs impugnantium præsumptionibus omnem aditum præcludere, ac Societatis indemnitati prospicere: ut hac ratione Societas ipsa nostro, & Apostolicæ Sedis præsidio munita, atque in sui Instituti puritate, & regularis disciplinæ integri-*

tegritate, quiete, ac pace conseruata, vberiores indies fructus in agro Domini pergat, ipso Domino adiuuante, alacriter absque impedimento proferre. Motu igitur proprio, & ex certa scientia nostra, deque Apostolicæ potestatis plenitudine, laudabile ipsius Societatis Institutum, Constitutionesque omnes, ac statuta, & Decreta, & quæ illud concernunt præmissa omnia, & singula, prædictaque, & quæcumque alia eius Priuilegia, facultates, exemptiones, immunitates, gratias, & indulta à prædictis, seu etiam ab alijs Prædecessoribus nostris, etiam per communicationem, concessa, qualiacumque illa, ac si ad verbum præsentibus insererentur, pro expressis habentes, tenore præsentium approbamus, & confirmamus, &c. Ita Ibidem fol. 279. Et post plura fol. 283. Quo vero (inquit) ad reliqua, quæ in controuersiam vocata erant, sic statuimus. Nomen Societatis IESV, quo laudabilis hic Ordo nascens à Sede Apostolica nominatus est, & hæctenus insignitus, perpetuis futuris temporibus retinendum esse, &c. Elogium perillustre, ingens sane, & plusquam ingens Societatis gloria, eam sub augustissimi IESV Nominis triumphali signo natam, confirmatam, in campum eductam, & vsque ad interiturum Orbem, duraturam, contra teterrimos Religionis hostes, etiam Antichristum; ut postea ex Ioachimi prædicatione, & Christi reuelatione Theresia facta constabit.

Laudabile eius Institutum, & priuilegia confirmat Pontifex.

Et IESV Nomen perpetuo retinendū decernit.

IO. A CLEMENTE VIII. In Bulla incipit, Onerosa ann. 1600. Postquam (inquit) Christi Nomen, & Euangelium in extremis omnium terrarum Insulis, Regionibus, & Prouincijs Iaponum annunciari, earumque populi pulsa ethnica superstitionis errorum caligine Christianæ veritatis, ac fidei lumine illustrari cœperant, felicitis recordationis Gregorius XIII. Prædecessor noster considerans, nullos verbi Dei Prædicatores, præter Religiosos Societatis IESV ad Regiones, & Prouincias prædictas penetrare, illosque solos dictis Nationibus eiusdem veritatis, ac fidei amplectendæ Auctores, Præceptores, ac veluti Parentes fuisse, &c. Hæc Pontifex in

Christi Nomen, & Euangelium in Iaponiam intulit Societas.

Eius filij illis Nationibus fidei amplectenda auctores, ac parentes extiterunt.

summum Societatis decus, qui Religiosos omnes (ob infinitam prope messem) Ordinum Mendicantium ad prædicta munera accedere indulget. Ita Tom. 3. Bullar. Rom. Cherubini fol. mihi 106.

AB EODEM: Qui asserentibus se Societati contrarium vulgo circumferri, ingenti animi sensu respondit his verbis: Qui dixerit me aduersari Societati IESV mentitur plane, semper enim existimauit, SOCIETATEM IESV ESSE BRACHIUM DEXTRVM ECCLESIAE. Elogium sane breue, sed ultra quam dici potest admirandum. Ita refertur apud Fr. Christoph. Auendaño Carmelitan. Tom. de sanctis ser. de S. Ignat. & Xauer. discurs. 3. Et apud P. Suar. Tom. 4. de Relig. lib. 1. cap. 7. num. 5. Idem Clemens VIII. clementer, ac benignè alloquens Patres, qui ex vniuersa Societate Romæ congregati fuerant ann. 1600. Societatem BRACHIUM DEXTRVM SEDIS APOSTOLICAE appellare dignatus est. Nec me latet fustus, verbisque alijs, sed longe maiori benignitate plenis hunc casum describi apud Imag. 1. sec. Soc. lib. 5. cap. 9. fol. 664. Vbi dicitur, quod dum Idem Pontifex prædictos dictæ Congregationis Patres, pedibus suis affusos alloqueretur, quid de nostra Religione sentiret, his verbis testatus est: Amo Societatem, atque vnicè charam habeo, Eamque DEXTRVM ECCLESIAE BRACHIUM merito profiteor, profiteborque. Quid de Societate benignius, honorificentiusve à tanto Pontifice dici, ne dum excogitari potuit?

AB EODEM: curante restitui in Polonia Societatem. Quæ autem res Clementem impulerit, vt missis ad Sigismundum Bathoreum Legatis, denuo recipiendam ab eo curaret Societatem, quam eius florentissima ditio potita, heresis exturbarat? Quid istum ipsum idem pro ea conari iussit in Gallia? existimatio, ni fallor, quam de Societate IESV habebat; eiusmodi, vt crederet, Murum opponi firmiterem pro Domo Dei nullum posse contra impetus armatæ impietatis, quàm sociorum in doctrina, & virtute constantiam. Sic in cit. Imag. Societ. sup. fol. 654. Et rursus idem Clemens VIII. Societatem ingeniorum, appellare consuevit IESV Societatem. Ita apud P. Adamum Contzen Politicor. lib. 6. cap. 28. §. 5.

Suum erga
Societatem
affectum
testatur
Pontifex.

Et illam
Brachium
Dextrum
Ecclesie
appellat.

Et Sedis
Apostolicæ.

Quam vni-
cè charam
habet,

Et firmio-
rem pro
Domo Dei
Murum
vocat.

Et Socie-
tatem in-
geniorum.

11. A PAVLO V. *Qui ipso statim initio Bullæ ann. 1606. qua Institutum, & illi concessa à Greg. 13. Priuilegia promptè confirmat: Quantum (inquit) Religio Societatis IESV in Ecclesia ad fidei, pietatis, & Religionis augmentum profecerit, & indies magis proficiat, nos ipsi scimus, & Christiana Respublica nouit vniuersa. Propterea illam diuersimodè perturbare, ab incepto retardare, malis artibus humani generis hostis quotidie nititur: econtra vero illam & in suo laudabili proposito confouere, & ad Instituti ipsius puritatem, & nitorem pristinum retinendum adiuuare, nos totis viribus contendimus. Ita Pontifex in Bullar. Soc. fol. 303. Et postea ait: Institutum Societatis à Summis Pontificibus approbatum, & confirmatum, & in pristino candore, quo dicta Societas à bonæ memoriæ Ignatio Loyolæ illius Institutore, & Fundatore, Sancto Spiritu inspirante decoratum, aduersus malas quorundam quæ sua sunt, non quæ Iesu Christi quærentium impugnationes, & calumnias Apostolica auctoritate, pœnis etiam adhibitis conseruatum. Ibidem fol. 304. Et deinde in eadem Bulla: Nos igitur (inquit) scientes totum Sanctæ huius, & nunquam satis laudatæ Religionis stabilimentum in viridi Instituti ipsius obseruantia consistere, &c. Ibid. fol. 309.*

AB EODEM: *asserente IESV Societatem non sine maxima totius Reipublicæ Christianæ vtilitate, & incremento per vniuersum Orbem dilatata. Ita in Bulla Beatif. S. Ignatij.*

AB EODEM, *Aduersus quemdam Societatis aduersarium affirmante, Futurum se Societatis vindicem & illatæ iniuriæ feuerum vltorem, proinde malis cœptis desisteret. Ita in Annal. Soc. ann. 1612. fol. 270.*

AB EODEM: *Augustino Quintio Ordinis Prædicatorum de insula Masensi gratulante. Abi (inquit) frater hilaris, ac lætus, Urbem enim petis nouo quidem, sed celebri, ac magnifico Societatis IESV Collegio illustratam, quod ad Episcopale onus ferendum, multos tibi, ac strenuissimos Adiuutores dabit: præ-*

Societas proficit ad fidei, & religionis augmentum.

Ideo communis hostis illam nititur perturbare.

Pontifex econtra confouere. Eius Institutum à Spiritu S. inspiratum.

Et pœnis contra impugnatores à Sede Apost. defensum. Sancta, & nunquam satis laudata Religio.

Per totum orbem maxima illius vtilitate dilatata,

Se illius vindicem fore spondet Pontifex.

Strenuissimos adiuutores Episcopis dat.

Ad Episcopale onus ferendum.

terquam enim quod rectis moribus, ac vitæ sanctimonia populū tibi creditum ad bonam frugem instituent, teneros quoque puerorum animos, quod ab Episcopis maximoperè optandum est, cum studijs literarum bonarum Christianis etiam institutis erudient. *Sic in Annal. Soc. ann. 1605. fol. 85.*

Benemerita de Ecclesia.

Et ardens in obsequio & gloria Pontificia Tiaræ.

* AB EODEM, Cardinali Ioyosæ pro Venetis Breue Apostolicum postulanti ad tollendas censuras, respondente, Se verbo suo, & auctoritati deesse Societatem deferendo, tam benemeritam de Ecclesia, ardentemque adeò in obsequio & gloria suæ Tiaræ, absentem ob sui interdicti obedientiam; seque illis promississe, consilium nullum cum Venetis initurum; nisi prius suis domibus restituta esset Societas, rationibusque aliquibus, quas Veneti contra ipsos allegabant compositis, de quibus ante omnia volebat agi, existente nimirum Sociorum exilio ob præcissam interdicti sui obseruantiam. Omnes isti moti tumultus (*addidit Pontifex*) ob duorum Sacerdotum vincula contra legem, & iurisdictionem Ecclesiasticam, estque prima actio, tamen tecum ipse considera, in hac secunda sanctæ Sedis honorem militare, si talis Religio, qualis Societas est, ex toto vno statu ob solam mei obedientiam expellatur. *Ita Par. 5. Hist. Pontif. lib. 3. cap. 1.*

Eius filij fortissimis, ac robustissimis virtutibus, viri sunt.

* AB EODEM: *Qui audiens in Sicilia Venetos à Turcis penè perditos, à nostris curatos, sic coram Cardinalibus exclamauit: Verè hi filij nostri fortissimis, ac robustissimis virtutibus viri sunt. Sic apud Fr. Anton. Tauares Carmelitam Lusitan. in ser. Canoniz S. Ign. fol. 6.*

Societas summa pietate fidei rudimenta docet.

12. A GREGORIO XV. In Bulla anni 1622. Societatis morem in docendo doctrinam Christianam, commendante. Cum itaque (*inquit*) sicut accepimus dilecti filij Clerici Societatis IESV inter pia, quæ exercent opera, peculiare illud Institutum iuxta vota per eos emissa, summa pietate, & diligentia amplectantur, vt nimirum & adultos quoscumque per vniuersum Christianum Orbem Catholicæ fidei rudimenta, & Chri-

Christianas omnes virtutes accuratè doceant. Nos pro nostri Pastoralis officij munere, hoc pium, Christianæque Reipublicæ necessarium Opus, ex quo hactenus vberissimi fructus prouenerunt, ac multo vberiores posthac prouenturos speramus, &c.

Ex quo vberissimos fructus Ecclesie proueniunt.

AB EODEM, In literis Apostolicis ad Carolum à Lotharingia, Lotharingo Duci sanguini proximum, Episcopum Vrdunensem, cum hic facultatem ineunda Societatis fieri sibi à Sede Apostolica postu-
lasset: Quod (inquit) Reipublicæ Christianæ bono fiat, abie-
ctis humanarum curarum, opumque impedimentis ad eam
te confer Sacræ Militiæ Societatem, Catholici Nominis de-
fensione, & Hæreticorum excidijs Clarissimam; quam qui-
dem quanti nos faciamus, duo illi Christiani Imperij Pro-
pugnatores Ignatius, & Xauerius Sanctorum cognomento
nuper à nobis aucti, cunctis terrarum Prouincijs, sæculo-
rumque ætatibus declarabunt. Sic Pontifex apud Imag. 1. sec.
Soc lib. 5. cap. 10. fol. 665. Et hos ille Sanctissimos Heroës priusquam
Catholicis aris, Templisque colendos admoueret, ita auditis in Con-
sistorio suo publico eorumdem Virtutibus, atque prodigijs scribitur
elocutus: Merito quidem (inquit) miserentis Dei bonitatem,
atque potentiam in Ignatio Loyola Ecclesia Catholica ve-
neratur. Cum enim tenebrarum Princeps super altra Dei
folium suum exaltare, atque in Aquilone Sedem figere stu-
dens, nouis Hæreticorum armis Cælum adortus, Catholi-
cæ Religionis exitium minitaretur: peropportunè sane Igna-
tius animum gerens Mundo maiorem, & vltra vnus æui
terminos opera suæ pietatis extendens, Legionem in Eccle-
sia Dei Fortissimam conscripsit, quæ vitam pro diuini cul-
tus incremento paciscens in Romani Pontificis verba iu-
raret. Sic Ibidem: Sanctissimus Ecclesie Pater, & verè talis
Societatis.

Sacræ Mi-
litiæ catho-
lici Nomi-
nis defen-
sione, &
Hæretico-
rum exci-
dijs clarif-
sima.

Quanti il-
læ Pontifi-
cæ faciendæ

Dum nouæ
insurgunt
Hereses,

Ignatius
animum
gerens
Mundo
maiorem,

Legionem
in Ecclesia
Dei fortif-
simam con-
scripsit,

In Rom.
Pontificis
verba iu-
rantem.

13. AB VRBANO VIII. Qui (inter alia prompta in-
nos monumenta pietatis) nec minus, haud segnius Gregorium secun-
dum, & celebratam ab illo sanctorum Ignatijs, & Xauerijs Canoniza-
tionem,

*Nascente
Societate
nouus orbis
aperitur.*

tionem, & eiusdem amplissima Societatis preconia, suo etiam adiecto calculo confirmavit, in Bulla incipit, Rationi. ann. 1623. de Canonizatione S. Ignatij: Dudum siquidem (inquit) felicitatis recordationis Gregor. Papa XV. Prædecessor noster pie attendens, quod ineffabilis Dei bonitas, & misericordia, quæ miro consilio suis quæque temporibus apte disponit, & præteritis sæculis, siue ad disseminandum Euangelium inter Gentes, siue contra subnascentes Herefiarchas destinavit plures sanctitate, & doctrina illustres viros nouissimis temporibus, cum pij Lusitanorum Reges in longinquas Indiarum terras, ac remotissimas Insulas late patentem vineæ Domini propagandæ aditum aperuissent; nec minorem Catholici Castellæ Reges nouum in orbem ad Occidentem repertum patefacerent; veterem autem religionem, omnemque illius sanctitatem, ac perfectioris vitæ professionem Lutherus monstrum

*Contra Lu-
therum &
sectas
excitatur
Ignatius:*

*Et Societa-
tem fun-
dat:*

*Qua Gen-
tilibus con-
uertendis,
hæreticis
ad fidei ve-
ritatem re-
uocandis,*

*Et Romani
Pontificis
potestati
tuenda ex
instituto se-
rotam im-
pendit.*

*Portantiū
coram Gen-
tilibus No-
men Domi-
ni dux præ-
eligitur
Ignatius.*

teterrimum, aliæque detestabiles pestes, blasphemis eorum linguis in septentrionis partibus corrumpere, & deprauare, ac Sedis Apostolicæ auctoritati detrahere conarentur; excitauit spiritum Ignatij Loyolæ, qui ex medio honorum cursu, & à sæculari, & terrena militia, admirabili quadam ratione vocatus; ita se diuino imperio regendum, & formandum tradidit, vt demum nouâ Societatis IESV, quæ inter alia pietatis & charitatis opera, Gentilibus conuertendis, Hæreticis ad fidei veritatem reuocandis, & Romani Pontificis potestati tuendæ, ex instituto se totam impendit, Religione fundata, vitam admirabili sanctitate traductam sanctissimo pariter concluderet exitu, ac plurimis sit miraculis illustratus, &c. Ita in Bullar. Soc. fol. 319. Et postea fol. 329. ait: Vix verè, quem prælegerat Dominus, vt eorum Dux foret, qui portarent eius sanctissimum Nomen coram gentibus, & populis: & infideles ad veræ fidei cognitionem inducerent, & rebelles Hæreticos ad illius vnitatem reuocarent, sui que in terris Vicarij auctoritatem defenderent. Hæc Urbanus pari in Societatem animo, & calamo protulit.

AB EODEM, Collegium Illyricum Domus Lauretanae Societatis regimini commendante, in Bulla edita ann. 1617. Cæterum (inquit) cum dilectorum filiorum Presbyterorū Societatis IESV in hoc educandorum, instituendorumque adolescentium munere, diligentia, fides, integritas, & in alijs huiusmodi Collegijs, & in hoc ipso satis cognita sit, atque perspecta, idem Collegium, atque scholares illius, ipsorum, sicut prius fuit, regimini, institutioni, doctrinæ, atque prudentiæ, eadem auctoritate etiam perpetuo subiicimus, atque submittimus, &c. Tom. 4. Bullar. Rom. Cherubini.

Sociorum in educandis adolescentibus diligentia, fides, integritas.

AB EODEM: Literis ad Principem Casimirum Societatis Novitium (deinde Cardinalem, nunc Polonia Regem) laudante Societatem, quam elegerat, in hunc modum: Quod licet (ait) hæc Religio caret asperitatibus, ac pœnitentijs exterioribus aliarum Religionum, studiosissima tamen erat mortificationi interiori passionum, subiectionique voluntatis ad obedientiam, in suoque primitiuo feruore constantissima, &c.

Societas mortificationi, ac obedientiæ studiosissima. Et in suo primitiuo feruore constantissima.

AB EODEM: Qui in Jubileo pro Anno centesimo Societatis dato die 20. Septembris anni 1639. asserit, Ex Societate IESV utiles & fructuosos in Ecclesia Dei Operarios quotidie prodire.

Eius Operarij utiles, & fructuosi in Ecclesia Dei.

AB EODEM; Cuius Urbane benevolentia & animi addictissimi erga nos, olim felicissimè auspiciati, initium dissimulare, aut præterire non debemus. Is à Clemente VIII. missus (Maphæus id temporis Barberinus) Apostolicus extra Ordinem Nuncius in Gallias, gratulaturus Henrico IV. & Mariæ Mediceæ Regibus Christianissimis primogenitam Sobolem Ludouicum XIII. Vbi Parisios venit vidit illico ante Senatorium Palatium stantem adhuc infamem pyramidem in Religiosissimæ Societatis dedecus nuper erectam ab ijs, qui Hereticorum plus æquo rebus aliquando studentes, Sociorum innocentia vel ignaros, vel inuidos auscultarant. Sed non tulit Præsul æquissimus tantam virtuti iniuriam fieri in Christianissima Civitate; & eos, quorum integritatem venerarentur etiam barbari, ab ipsis Ecclesiæ Romanæ filijs conculcari. Itaque qua erat & prudentia

Urbanus iam tum Cardinalis Nuntius iniuriosam Societati Columnam deiciendam curat.

dentia mentis, & pietatis affectu, & incorruptione iustitia, & Societatis amore preeditus, vsus etiam apud Regem Apostolica libertate dicendi simul suscepit innocentia patrocinium, & se secuturis Ecclesie Principibus exemplum imitandæ virtutis dedit. Quid multa? suadente, & urgente ipso deiecit Rex iniquissimum insaniam nunquam promerita monumentum: & ita quidem deiecit, ut expetenda Societati, non fugienda fuisse, tanta licet iniuria, videatur: minus enim ab erecta in nos columna dedecoris, quam ab euersa per Henricum, agente Barberino Nuntio, estimationis & gloriæ redundauit. Ita in Imag. 1. sec. Soc. lib. 5. cap. 9. fol. 654.

Eius Collegia Gymnasia Sapiëntia.

In quibus gladij ancipites cuduntur ad confundendas Diabol. legiones.

Et armalucis ad hæresim profli-gandã, aut exterrendã.

Societatis charitas in Deum, & proximos, & Christiane Religio-nis zelus.

Animarum salutem omni studio procurat.

Referta viris pietate, & doctrina insignibus.

AB EODEM: In Breui quodam Apostolico ad Regem Poloniae misso: in quo tantus Pontifex suam erga Societatis homines opinionem, & existimationem pandit, adeo magnam, ut diceret, In eorum Collegijs, quæ Gymnasia Sapiëntiæ habentur, & gladij ancipites cuduntur, quibus feliciter soleant confundi Diabolicæ legiones. Et postea subdit: Qui (id est Iesuitæ) lacte pietatis iuuentutem nutriunt, & armis lucis hæresim aut profligant, aut exterrent. Quid ad Societatis, ac Sociorum commendationem illustrius? Ita refertur apud P. Danielem Bartoli in vita, & instituto S. P. N. Ign. lib. 1. fol. 515.

14. AB INNOCENTIO X. In Breui quodam Apostolico edito, anno pro Missionibus Societatis in quo eas illi mirificè commendat. Cælestium (inquit) munerum Thesauros, quorum dispensatores esse nos voluit Deus, libenter ijs impartimur, quos pro sua in Deum, & in proximos charitate, & Christianæ Religionis zelo, animarum salutem omni studio procurare intelligimus. Quo in genere cum Societatis IESV Religiosos habeamus. Nos sane eorumdem Religiosorum pietatem, ac operam confouere, atque augere cupientes, &c.

AB EODEM, In Breui altero ann. 1646. de Superiorum Societatis triennio: Prospero (inquit) atque felici statui Societatis IESV, quæ viris pietate, & doctrina insignibus referta, vberes in Vineâ Domini fructus iugiter producit,

ducit, pastorali nostra solitudine consilere volentes,
etc.

AB EO DEM: *In Iubilæo Religiosæ Societatis concessio, eduto-
 que anno Religio (inquit) Vestra in agro Dominico diuina
 dispositione plantata, spiritualibus gratijs, merito à nobis
 irrigari debet, quo vberiores benedicente Domino fructus
 in dies proferre insistant, etc. Tam bene semper Innocentius de
 Socijs, ac Societate sentiebat: Cuius doctrina veritatem, ac firmi-
 tatem in materia de diuinis auxilijs, celebri illa decissione contra
 aliquas Iansenij Iprensis Episcopi propositiones, roborauit, vt satis
 liquido Theologia Professoribus constat.*

15. AB ALEXANDRO VII. Amantissimo SOCIETA-
 TIS nostræ Parente, ac Patrono, eiusque libertatis assertore, & Vin-
 dice acerrimo, in litteris peregrinjs in forma Breuis ad serenissimam
 Rempubicam Venetam, quibus Pontifex sanctissimus hortatur SO-
 CIETATIS restitutionem in toto suo Dominio in hunc modum. Di-
 lecti filij, nobiles viri, salutem & Apostolicam benedictio-
 nem. Laboribus, quibus vti fideles operarij in Christi vineâ
 SOCIETATIS IESV Religiosi viri assidue exercentur, fructus-
 que quos, Domino benedicente ex illa percipiunt, Nobilita-
 tibus vestris probè cognitos, ac perspectos esse non dubita-
 mus. Adeo enim vberes, atque ampli sunt, vt bonus eorum
 odor longe sese, lateque diffuderit, & ad longinquas etiam
 remotasque regiones iam olim peruenerit. Nos quorum hu-
 militatem supremus ille Pater familias, ac Dominus suæ do-
 mus custodiæ, & agrisui cultioni præposuit solitudinis no-
 stræ debitum, ac præcipuam curam esse putamus, vtilis adeo
 seruos, ac traditis à Domino talentis augendis, in primis op-
 portunos, & vbiq; & apud eos præsertim esse, quos pecu-
 liari charitate complectimur, quibus salutarem, ac fructuo-
 sam eorum industriam, atque operam fore præuidemus,
 quem amorem cum erga nobilissimam istam Rempubicam
 in visceribus geramus non inferiorem singulari eius in Deum
 Religione, in sanctam verò hanc Sedem obseruantia, molestè

*Vberes fru-
 ctus ingiter
 producit.*

*Plantata
 diuina dis-
 positione in
 agro Do-
 minico.*

*Pontificis
 litera de
 admittenda
 in Venetam
 Ditionem
 Societate.*

*Ob labores,
 quibus vt
 fideles ope-
 rarij eius
 filij exer-
 centur,*

*Et fructus,
 quorum
 odor vbiq;
 sparsus.*

*Et quia
 vtilis, ac
 Dominita-
 lentis au-
 gendis im-
 primis op-
 portuni.*

*Ob saluta-
 rem, &
 fructuosam
 eorum in-
 dustriam.*

Et vilitatem ex eorum aduentu percipiendam,

Præcipue in adolescentium educatione in virtutibus, & literis.

In quo nulli illis sunt peritiores.

Quod restatur illorum ardor Religionis propaganda.

Templorum cultus, Sacramentorum, ac diuini verbi administratio.

Et institutum pro diuina gloria augenda fideliter collaborans.

Quare ut recipiatur in Venetam ditionem hortatur Pontifex.

Quia sic Ignatij tutelam sibi conciliabunt.

admodum ferimus, eam iam diu, his Religiosis, nobis perquam charis, probatisque carere. Vnde proculdubio magnæ ad vos, ciuesque vestros vtilitates essent peruenturæ. No- uuit prudentia, sapientiaque vestra, quanti interfit maximè lubricam incertamque Adolescentium ætatem bonarum ar- tium, ac pietatis studijs enutriri, vsque adhuc refert à primis annis, optimis institutis assuescere, cum nempe ad ea, quæ ad id traduntur, accipienda aptissimi sunt addiscentium ani- mi, firmiterque deinde, quæ sunt tradita, in omni vita reti- nentur, in illa verò ætate gubernanda, sanctissimisque præce- ptis conformanda, iure nulli his Religiosis Peritiores, aut magis idonei esse existimantur, qui hac in re non exiguam vitæ partem ponere plerumque solent, callentque iam longo vsu, atque exercitatione facillimas quasque, & vtilissimas do- cendi, præcipiendique vias, quodque maximi fieri debet, non minori cura pietatem, Deique timorem, vnde iure om- nis sapientiæ, ac scientiæ initium ducitur, quam litteras, dis- ciplinasque edocere satagunt; testatur pium hoc illorum stu- dium, Religionis propagandæ ardor, Templorum cultus, frequens Sacramentorum, ac Dei verbi administratio, ipsum denique eorum institutum, quod vnam diuini nominis glo- riam propositam habet, pro qua augenda amplificandaque in omni doctrinâ, atque omni opere fideliter collaborant; dignam itaque prudentia vestra, dignam pietati, dignam per- petua in nos obseruantia, ac maximoperè ad diuinum auxi- lium impetrandum, opportunam rem facietis, eos quàm pri- mum in nobilissimam istam Ciuitatem, omnemque vestram ditionem recipiendo. Certè, si quantopere suorum benefi- ciorum memoriam Deus requirat, quantaque sit, reputabi- tis, quæ hoc tempore largita vobis est immensa eius bonitas, clementiaque; inter cæteras hanc quoque ipsi gratiam referre debetis, ex qua ingens eius gloria, ac laudis incrementum ex- titurum percipietis; multum etiam id valebit ad sanctissimi Viri Ignatij tutelam conciliandam cui deuotos, non minus

vos esse decet, quam maiores vestri fuerint. Ille siquidem cum huius SOCIETATIS fundamenta iaceret, diutius in amplissima ista Vrbe est commoratus, ac præclara passim in ea sanctitatis exempla edidit, ac quamplurima monumenta reliquit. Nam quod ad nos attinet non dubitamus, id in beneficij loco ponere, ex quo maximos, atque vberimos fructus estis percepturi; atque in hoc testem veluti ac pignus paternam nostram charitatem dare non veremur, quam vos magnam meritò semper esse duxistis, nec minorem existimatione vestra experti estis, eam sanè causam à multis annis aduersus Christianæ Religionis infensissimos hostes defenditis, quæ præcipuè, ac pro viribus à nobis fouenda est, verum ingens ad hoc efficiendum charitati nostræ in posterum pondus imponetis, atque ad hanc voluntatem hoc facto, is cumulus accedet, vt multo eam amplius incitaturi sitis ad istam Rempublicam, hoc præcipuè tempore omni conatu, atque ope quantum cum Domino poterimus adiuuandam. Adeo denique id Nobis gratum, iucundumque accidet, vt hoc vobis certo spondeamus, nihil à vestra in hanc sanctam Sedem obseruantia, reuerentiaque fieri posse, ex quo maiores stimulos addi animi nostri affectui censuri simus, & pro quo plura inuicem vobis sint benevolentia nostræ signa expectanda, quibus eam non mediocriter auctam erga vos ostendamus; vti etiam fusius exponet Venerabilis frater Carolus Episcopus Auerfanus Noster apud Nobilitates vestras Nuncius, cui fidem haberi à vobis cupimus, quibus à Deo felicitatem precamur, & Apostolicam benedictionem peramanter impartimur. Datum Romæ apud Sanctam Mariam Maiorem sub annulo Piscatoris, die 23. Decembris 1656. Pontificatus nostri anno secundo.

AB EODEM, *Litteris etiam peregrinjs in gratiarum actionem pro reuocatione eiusdem SOCIETATIS in eandem Nobilissimam Rempublicam, eiusque ditionem, omnium plausu, & acclamatione, & gaudio præcipue sanctissimi Alexandri sic scribentis. Dilecti filij.*

Qui diu in eorum Vrbe claro sanctitatis exemplo est commoratus.

Et id in beneficijs se positurum affirmat Pontifex.

Ac eorum Remp. maiori ex inde conatu adiuuaturum.

Nec aliquid gratius sibi, ac Sanctæ Sedis ab ipsis fieri posse, testatur.

Littera gratificatoria ad ead. Remp. pro restituta Societate.

*Quantum
ex illa
Pontificis
gaudium!*

*Huius be-
neuolentia
memoriam
nunquam è
sinu suo
estatur
elapsuram.*

*Et vrbes
futuros
fructus
præsagit.*

*A prima
sua radice
non dege-
neres.*

*Qui nouo
præsidio ac
veluti muro
eorum Remp.
cingent.*

*Iuuentutem
in litteris,
Deique ti-
more eru-
diendo,*

*Ac diuina
gloria toto
corde in-
seruendo.*

*Et oratio-
nibus cre-
bro pro Re-
pub. eorum
insistendo.*

lij, Nobiles viri, salutem & Apostolicam benedictionem. In-
genti eximioque gaudio cor nostrum, ac mentem Nobilita-
tes vestrae compleuerunt ijs litteris, quibus receptos à vobis
in Nobilissimam Urbem istam, vestramque omnem ditio-
nem SOCIETATIS IESV Religiosos viros, significatis. Rem
enim summis maximisque difficultatibus hactenus impedi-
tam, ac frustra aliàs tentatam tam libenter, tanta cum filialis
animi declaratione, nostra causa, nostroque dumtaxat roga-
tu vos fecisse, intelleximus, vt merito vberima ea lætitia fue-
rit, quam ex deuotione vestra percepimus, ac pro quo in a-
mantissimi Patris spiritu ac dilectione complexi vos sumus;
nec vnquam tantam erga nos beneuolentiam, tam paratam
voluntatem ex intimo nostro sinu, ac visceribus excidere
passuri sumus: nam cum insignem in præsentia fructum re-
tulimus singulari vestra obseruantia, ac pietate perfecta, tum
gratiorem longe in posterum, capiemus ex vtilitate, ac pro-
fectu, quem amplissimum ijdem Religiosi viri vobis afferent;
illi enim vt boni ac fideles Christi serui, vestra benignitate
adiuuante, Domino autem incrementum præbente, non
degeneres à radice, in qua plantati, ac fundati sunt, fructus
dabunt, tunc nouo præsidio, ac veluti muro circumcingent
florentissimam istam Urbem, iuuentutem in litteris, Dei-
que timore erudiendo, diuinæque gloriæ toto corde in-
seruendo, atque Orationibus insitendo, in quibus vestri be-
neficij memoriam crebro facient, confugientque ad Deum
in tempore opportuno, hoc scilicet tempore, quo Dominus
in furore atque ira nos arguit, quo tantæ, ac tam acerbæ
sunt Christianæ Reip. calamitates, atque vndique insur-
gunt impugnantes nos filij tenebrarum, ac inimici Crucis
Christi, cum quorum superbissimis, ac potentissimis, quo-
niam præcipuè vobis res est, non modo precibus, atque
orationibus ad Dominum exercituum sine intermissione cla-
mabimus, vt exaltetur dextera eius in Gentibus, quæ non
inuocant nomen ipsius, sed etiam nostrismet viribus, quan-
tum

tum licebit per tantas tribulationes, quæ inuenerunt nos nimis, res vestras, causamque libentissimè suscipiemus. Exigit hoc à nobis pietas ipsa, de qua agitur, exigit eximia obseruantia vestra erga hanc sanctam Sedem, cuius Maiestatem in humilitate nostra veneramini, id denique flagitat paternus amor, quem iure peculiarem tam parata filialis animi voluntate promeremini, ad quem Christi glutino indies magis vobis cupimus adhærescere. Venerabilis Frater Carolus Episcopus Auerfanus, Noster Apostolicus Nuntius, qui litteras Vestras vberime suis est profecutus; idem etiam has nostras disertius Verbis complectetur. Deus inclytam istam Remp. sapientissimumque Senatam veræ Religionis bono, ac Nominis Christiani gloriæ incolumen seruet, ac Nobilitatibus vestris Apostolicam benedictionem peramanter impertimur. Datum Romæ apud S. Mariam Maiorem sub annulo Piscatoris die 27. Ianuar. 1657. Pontificatus nostri anno secundo.

AB EODEM, In Constitut. super Regimine Superiorum Societatis IESV data Romæ apud Sanctam Mariam Maiorem die 1. Ianuarij 1663. sui Pontificatus anno octauo. Debitum (inquit) Pastoralis Officij, quo Ecclesiæ Catholicæ regimini diuina dispositione præsidemus, exigit, vt paternam dilectorum filiorum Presbyterorum, & Clericorum Regularium Societatis IESV, quæ ab ipsis foundationis suæ primordijs in re Christianæ Religionis iuuanda, promouendaque infidelium, & Hæreticorum conuersione, & horum pertinacia retundenda, & iuuentute literis, & probis moribus informanda, Christi que fidelibus in viam mandatorum Dei dirigendis (adiuuante Domino) sedulo semper, & fructuosè laborauit, ac etiam nunc strenuè laborat, curam peculiari studio gerentes, illa, quæ prospero felicitate ipsius Societatis regimini, & progressu impedimentum adferre noscuntur, è medio tollamus, & abrogemus, sicut magistra rerum experientia suadet, & nos matura

Societas sedulo, fructuosè ac strenuè laborans, In Christiana Religione iuuanda:

In promouenda infidelium, & Hæreticorum conuersione, horumque pertinacia retundenda.

In iuuentute literis ac probis moribus informanda.

consul-

consultatione adhibita ad omnipotentis Dei gloriam salubriter expedire arbitramur, &c. *Hec inter alia tantus Pontifex, ac verus Societatis Parens in dicta Constitutione reuocatoria alterius ab Innocentio X. expedita super Regimine Triennali Superiorum Societatis.*

Gratias
agit Socie-
tas Sanctif.
D. Alexan-
dro ob re-
ditum in
Statum
Venetum.

Magni fecit Societas hanc Alexandri Constitutionem, sed multo pluris restitutionem illam in statum Venetum ab eodem excogitavit ob quam gratias agit Sanctissimo Congregatio Generalis XI. Decreto 26. sequenti. Quoniam à tempore, quo Societas nostra reuersa est in Serenissimæ Reipublicæ Venetæ ditionem, nunc primum conuenit in vnum Corpus totum Ordinem representans, censuit Congregatio id contestandum Vniuersæ Societatis gratum animum ob tam singulare, & immortale beneficium, quo vindicata est fama integritatis nostræ, & ablatum opprobrium, quod passim iactabant Hæretici, summas quàm humillimas gratias nomine totius Ordinis agendas esse Sanctissimo D. N. Alexandro VII. cuius auspicijs, Pastoralis prouidentia, & sapientissimo ductu perfectum felicissimè suscepimus negotium, quod complures antea magno quidem animi affectu, sed euentu irritò sæpius tentauerant. Hactenus Decretum.

Sacrum, &
Corona in-
dicta pro
eodem San-
ctissimo.

Et rursus Decreto 33. eadem Congregatio sic statuit. Proponente P. Vicario, & approbante Congregatione, decretum est, indicendum in Societate Vniuersa sacrum vnum, & Coronam itidem vnam pro Sanctissimo D. N. Alexandro VII. in aliquale gratitudinis nostræ specimen, pro tot illustribus beneficijs, & Apostolicis benedictionibus, quibus Congregationem hanc est impertitus.

Clem. IX,
Societati
concedit
officium de
Concept.
immacul.
Deiparae cū
octaua.

16. A CLEMENTE IX. *Qui inter alia beneficia, & fauores, quibus pro singulari erga nos beneuolentia, iam dignatus est ornare minimam Societatem nostram, præ alijs Ordinibus, est imprimis priuilegium celebrandi diem festum immaculæ Conceptionis Deiparæ cum Octauâ; Et insuper recitandi Officium sanctissimi Parentis nostri sub ritu duplici in tota Ecclesia. De quo fauore (& alijs multis)*

multis) loquens R. P. N. Generalis Ioannes Paulus Olina, ad uniuersum Ordinem, ac singulos Societatis Prouinciales, ita scribit.

Credo me hisce allaturum nuncium, & V. Rev. & socijs vbique gentium longe gratissimum. Concessit siquidem summa cum benignitate Sanctissimus D. N. Clemens Nonus Officium sub ritu duplici de S. P. N. Ignatio iam pridem à tota Societate vehementissimè expetitum. Auxit beneficium conferendi modus, quo non ad preces nostras (quamuis supplicem libellum de eo obtulissim) sed ob eximia merita S. Patris de Ecclesia Dei, & ob singularem venerationem, qua sua Sanctitas ipsum colit, voluit hanc gratiam expediri. Incredibile prope est, quàm tenero cum affectu Paterni amoris loquatur identidem sua Beatitudo de minimo Ordine nostro tanquam valde exemplari, perutili Ecclesie Dei, & nulli Religiosorum Ordinum secundo: vt hoc ipsum incitamento nobis esse debeat, & ad incrementum Virtutis in nobis ipsis, & ad maiorem feruorem in cultura proximi, vt factis probemus vera, quæ à summo Pastore de nobis sunt prolata. Permultum me iuuat ad impetrandum hoc, & alia P. Aloysius Spinola à Sacris Confessionibus suæ Sanctitatis, & Rev. Collegij Germanici. Quocirca vt nos aliquam grati animi testificationem ex parte nostra erga tam beneuolum in nos quoque Parentem exhibeamus, singuli Sacerdotes tria Sacra offerant Deo, & reliqui totidem coronas, vt diuina bonitas omni gratiarum genere Sanctitatem suam cumulet, & nobis, atque Ecclesie suæ, quàm diutissimè incolumen conseruet. Romæ 15. Octobris 1667.

Et S. Ignatij sub ritu duplici uniuersim.

Litera R. P. N. Generalis Ioannis Pauli Olina de fauoribus Sanctissimi erga Ignatium & Societatem.

Illum singulari veneratione colit sua Sanctitas.

De ista loquitur tanquàm valde exemplari, perutili Ecclesie Dei, & nulli Religiosorum Ordinum secundo.

Tria sacra, indicta, & totidem Corona pro sua Beatitudine.